

INDI KATOR RAPPORT EN

Indikatorrapporten 2026
Lansering av **kapittel 1 ++**

*Lunsjseminar i Norges forskningsråd
17. juni 2026*

Agenda

- FoU i næringslivet
- FoU i instituttsektoren
- FoU i universitets- og høgskolesektoren
- Doktorgrader
- Total FoU for Norge og internasjonale FoU-trender

- Spørsmål?

FoU-aktivitet i 2024

SSB ved/

Erik Fjærli

Kristoffer Rørstad

Bjørn Magne Olsen

Kaja Wendt

FoU i næringslivet

Erik Fjærli

17. juni 2026

**INDI
KATOR
RAPPORT
EN**

Hovedfunn i 2024-tallene

- Næringslivets utgifter til egenutført FoU falt reelt med 5,6 prosent fra 2023 til 2024, til 34,7 milliarder kroner i faste 2015-priser.
- Når serien forlenges bakover, framstår dette som det største enkeltårsfallet siden 2003, marginalt større enn fallet under finanskrisen i 2009.
- Samtidig viser den lange serien at tidligere realfall – senest 2009–2010 – ble hentet inn i løpet av et par år.
- Fallet i 2024 er nær fullstendig konsentrert i foretak med 10–49 sysselsatte, på tvers av alle tre hovednæringer.
- Andre størrelsesgrupper viser stagnasjon eller svak realvekst.
- Det ble utført nesten 25 600 FoU-årsverk i 2024, 4 prosent færre enn i 2023.

Hvilke næringer er med i FoU-undersøkelsen?

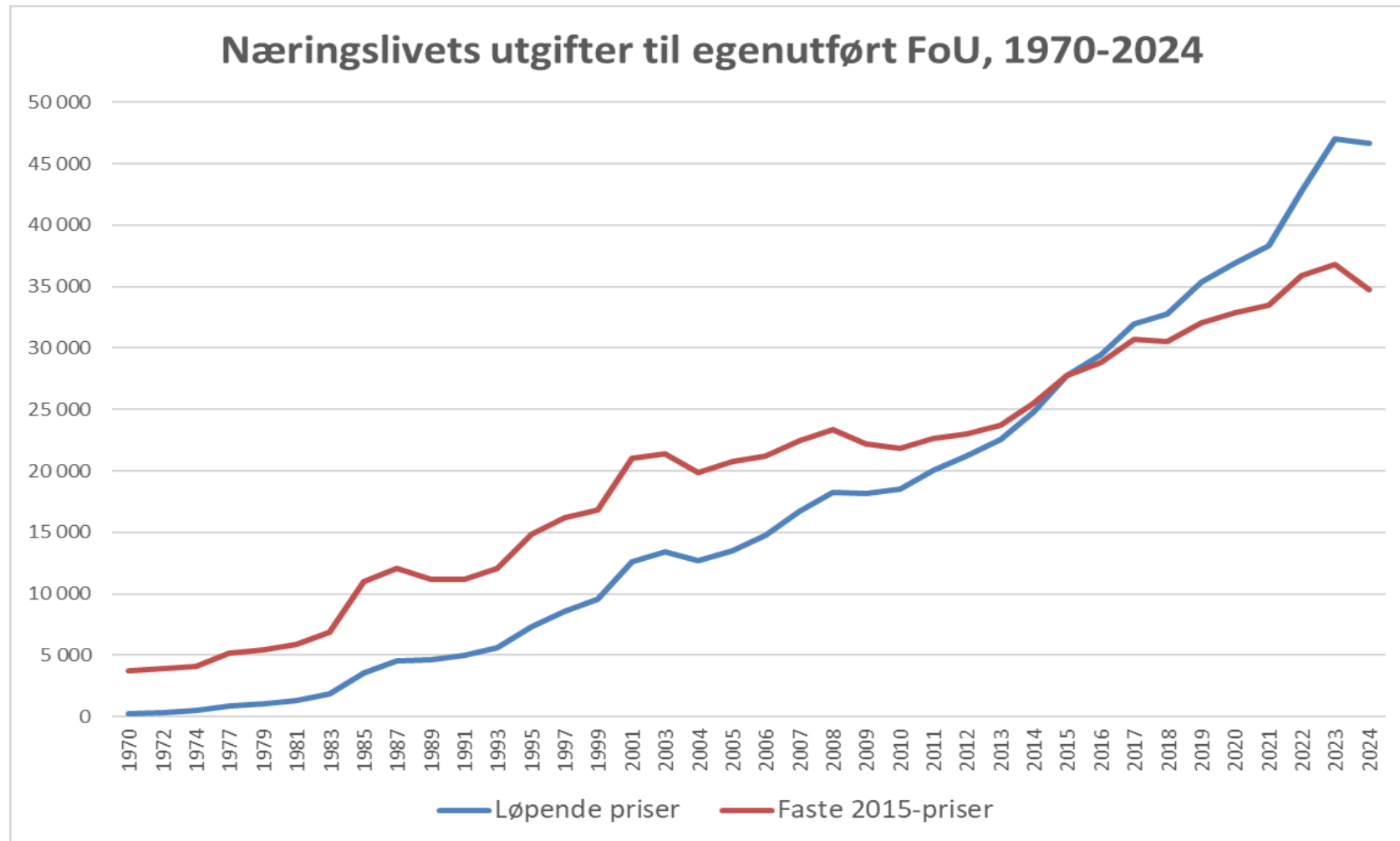
- **Industri** (C10-C33)
- **Tjenesteytende næringer:**
 - Agentur- og engroshandel (G46)
 - Transport og lagring (H49-H53)
 - Informasjon og kommunikasjon (J58-J63)
 - Finansiell tjenesteyting og forsikring (K64-K66)
 - Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting (M70-M72, M74.9)
 - Annen forretningsmessig tjenesteyting (N82.9)
- **Andre næringer:**
 - Fiske, fangst og akvakultur (A03)
 - Bergverksdrift og utvinning av råolje og naturgass (B05-B09)
 - Kraftforsyning (D35)
 - Vann, avløp og renovasjon (E36-E39)
 - Bygge- og anleggsvirksomhet (F41-F43)

Undersøkelsen inkluderer ikke forskningsinstitutter i næringen "Forskning og utviklingsarbeid" (M72). Disse dekkes i stedet av [FoU-statistikk for instituttsektoren](#).

Utvalget:

- Undersøkelsen omfatter alle foretak i næringslivet med minst 50 sysselsatte.
- I tillegg er alle foretak med 10-49 sysselsatte som rapporterte betydelig FoU-aktivitet i forrige undersøkelse tatt med.
- Blant de øvrige foretakene med 10-49 sysselsatte er det trukket et tilfeldig utvalg, stratifisert etter 2-siffer næring og størrelsesgruppe.
- Trekkprosenten er i hovedsak 30, men i noen strata er 15 og 10 prosent brukt.
- Totalutvalget utgjør 5-6000 foretak

Jappetid, bank-krise, lavkonjunktur, finanskrise og ... hva-for-noe???

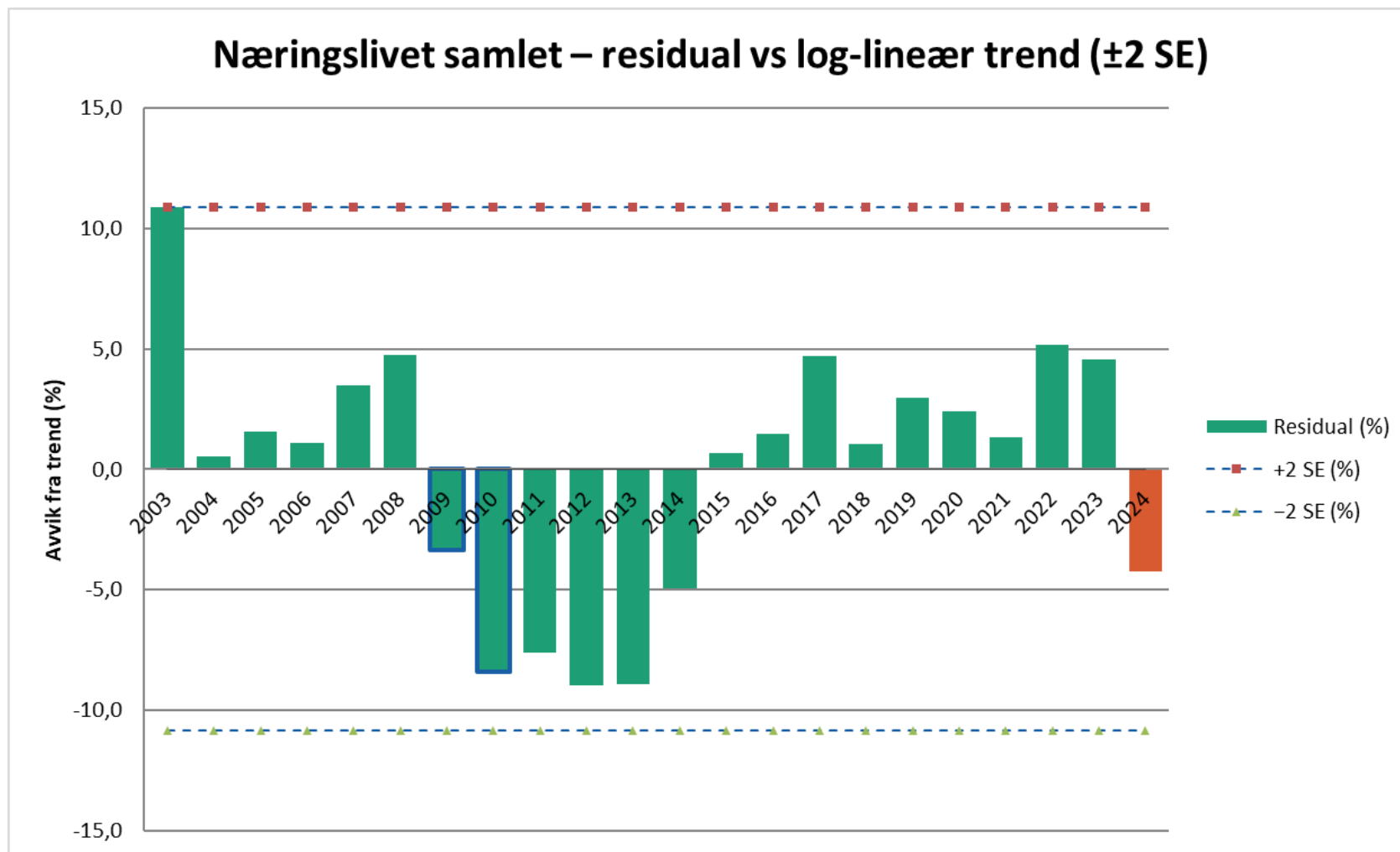
Kilder til usikkerhet

- Statistisk usikkerhet: Primært knyttet til sannsynlighetsutvalget
- «Konseptuell» usikkerhet : Det er langt fra Frascati til Holmestrand
 - «FoU» er en latent, uobserverbar variabel: Viktig å utforme skjemaet godt, for å fange opp noe som ligger så nær det vi ønsker å vite som mulig
 - Respondentenes tolkning, motivasjon og evne innebærer at også totaltellings-strataene har statistisk usikkerhet
- Selv om det skulle vært mulig, er det egentlig interessant å vite akkurat hvor mye næringslivet bruker på FoU akkurat i år?
 - Utvikling vel så interessant som nivå

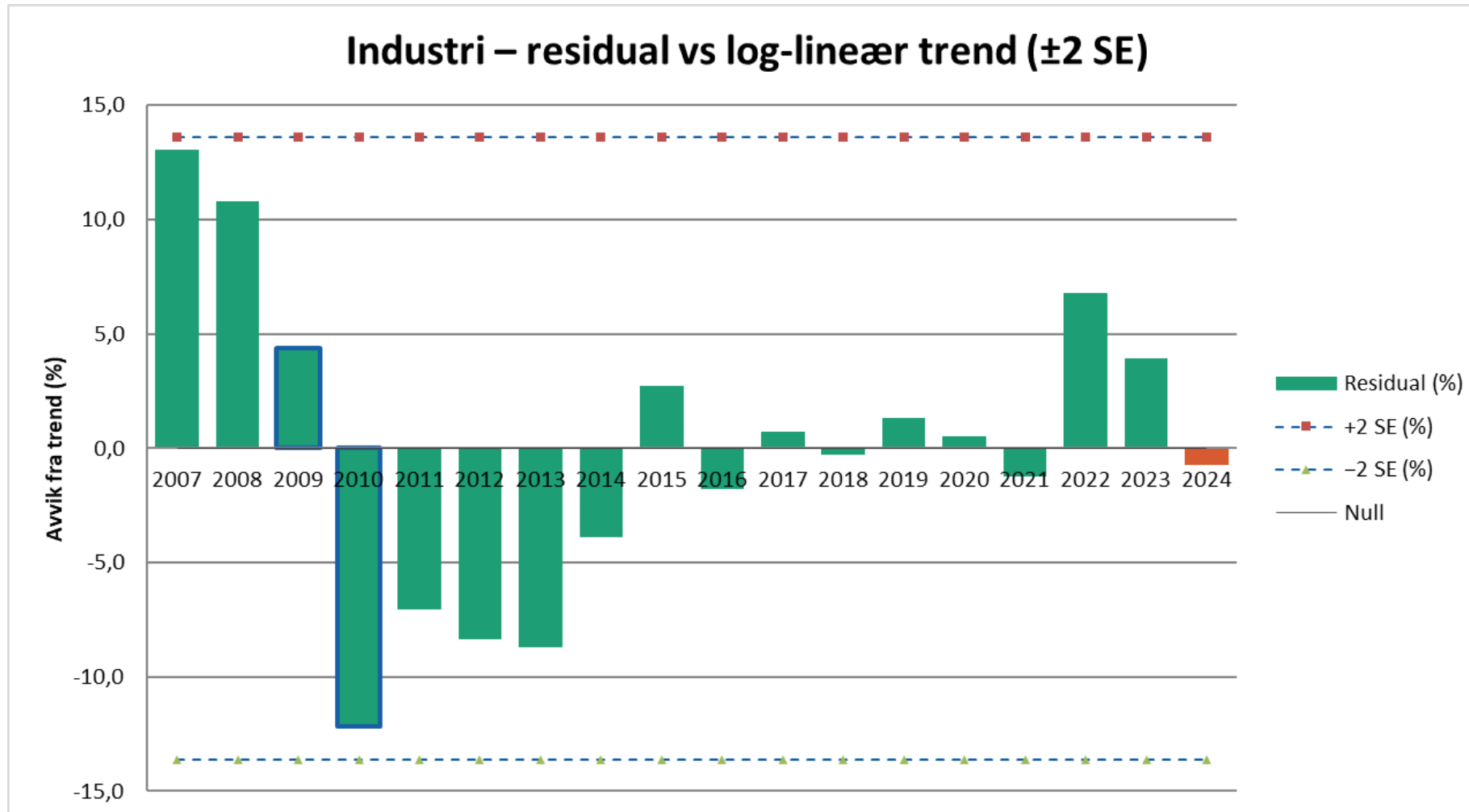
Egenutført FoU estimert som en ikke-stasjonær variabel med trend

Serie	Periode	Trend	R ²	2024	ADF p	AR(1)	Halv.tid
Total	2003–2024	+3,1 %	0,93	−5,6 %	0,74	0,59	1,3 år
Industri	2007–2024	+1,1 %	0,42	−3,6 %	0,03	0,52	1,1 år
Tjenesteyting	2007–2024	+5,1 %	0,97	−4,8 %	0,63	0,35	0,7 år
Andre næringer	2007–2024	+3,8 %	0,82	−14,7 %	0,66	0,49	1,0 år
10–49 sysselsatte	2007–2024	+5,3 %	0,90	−17,8 %	0,64	0,53	1,1 år
50–99 sysselsatte	2007–2024	+4,3 %	0,82	+3,0 %	0,54	0,63	1,5 år
100–199 sysselsatte	2007–2024	+3,0 %	0,68	+3,2 %	0,18	0,33	0,6 år
200–499 sysselsatte	2007–2024	+6,4 %	0,76	−1,8 %	0,10	0,59	1,3 år
500+ sysselsatte	2007–2024	+0,9 %	0,33	−1,7 %	0,43	0,62	1,4 år

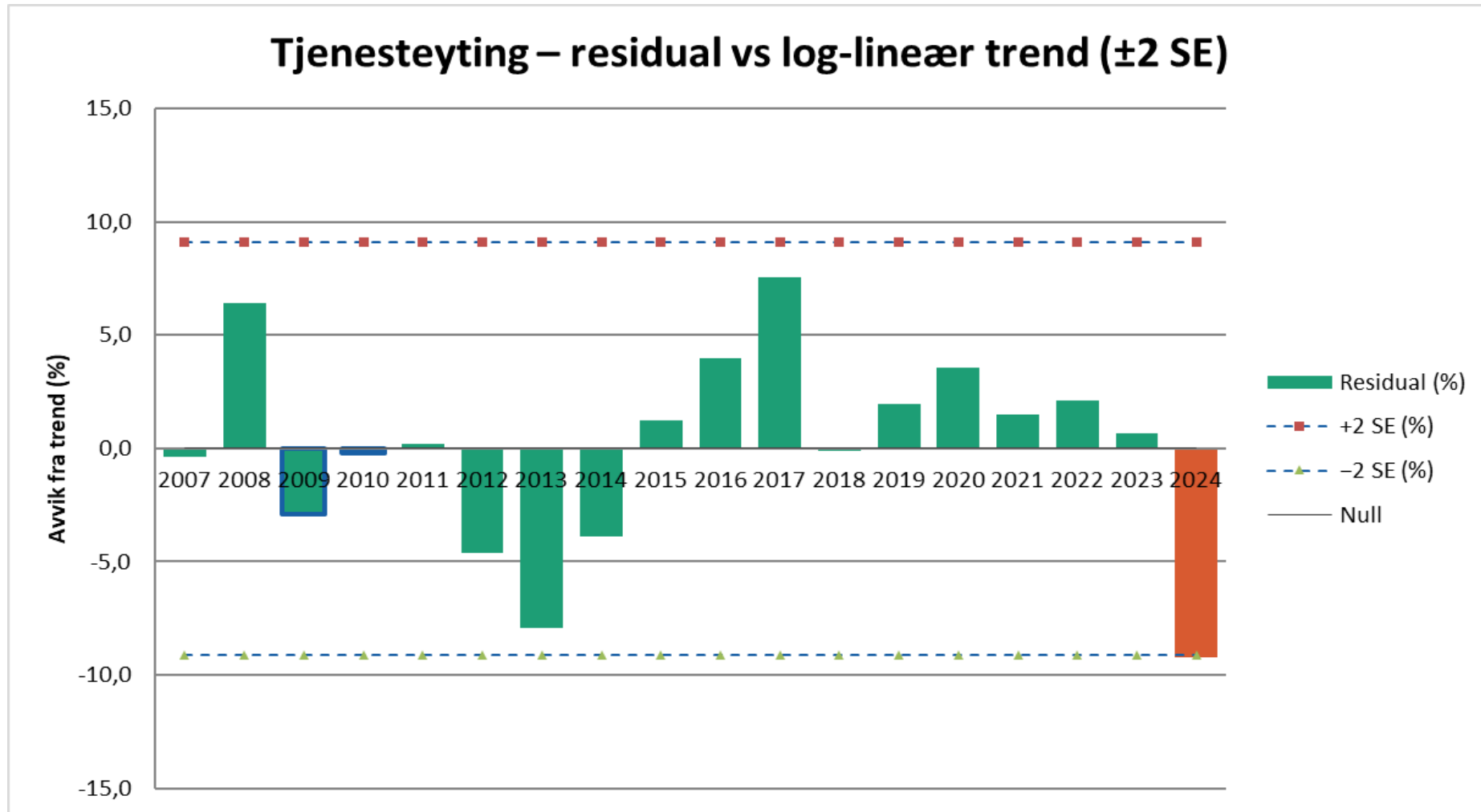
Usikkerhet: Er fallet i næringslivets FoU-utgifter i 2024 «signifikant» utenfor trenden?

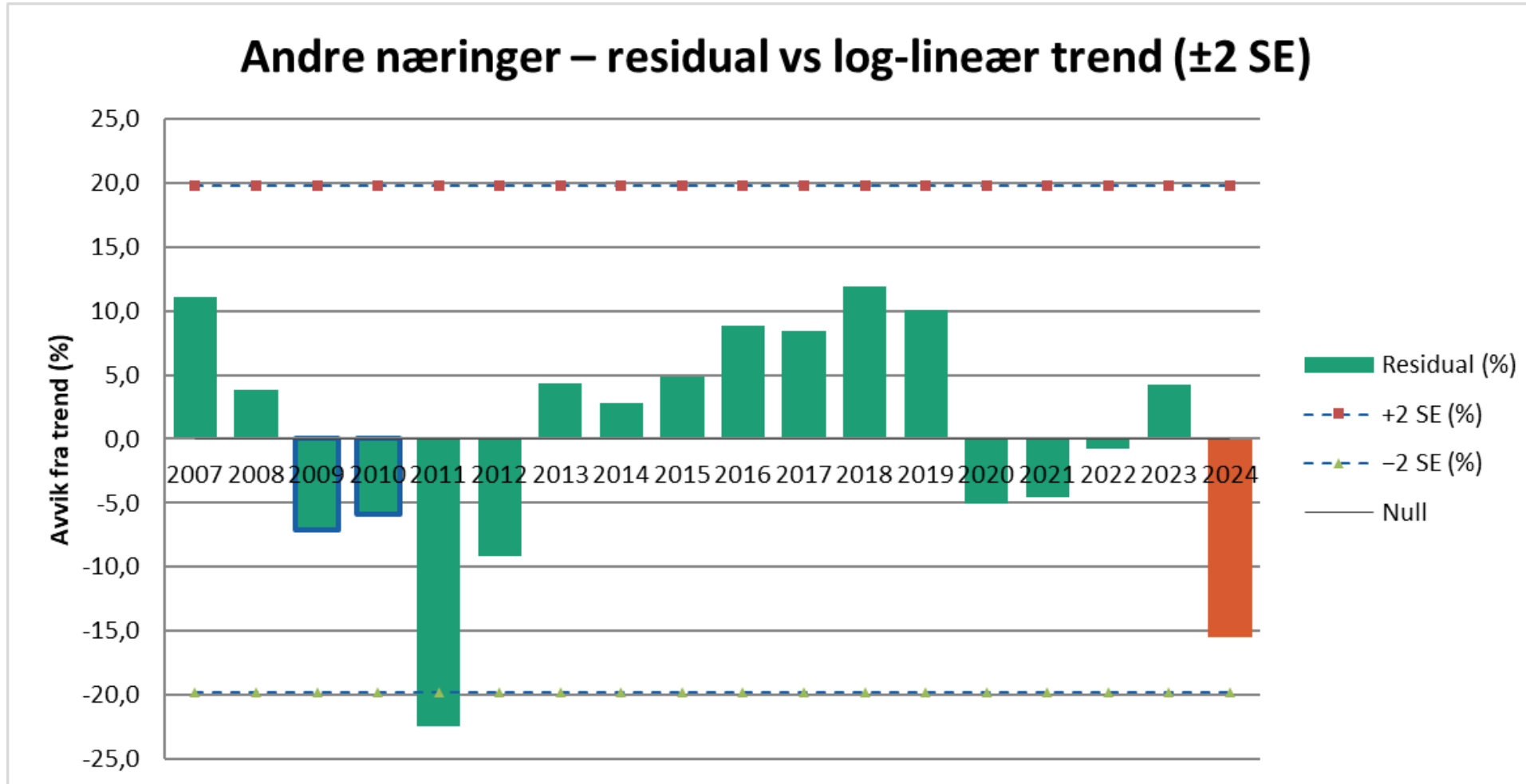
Industri

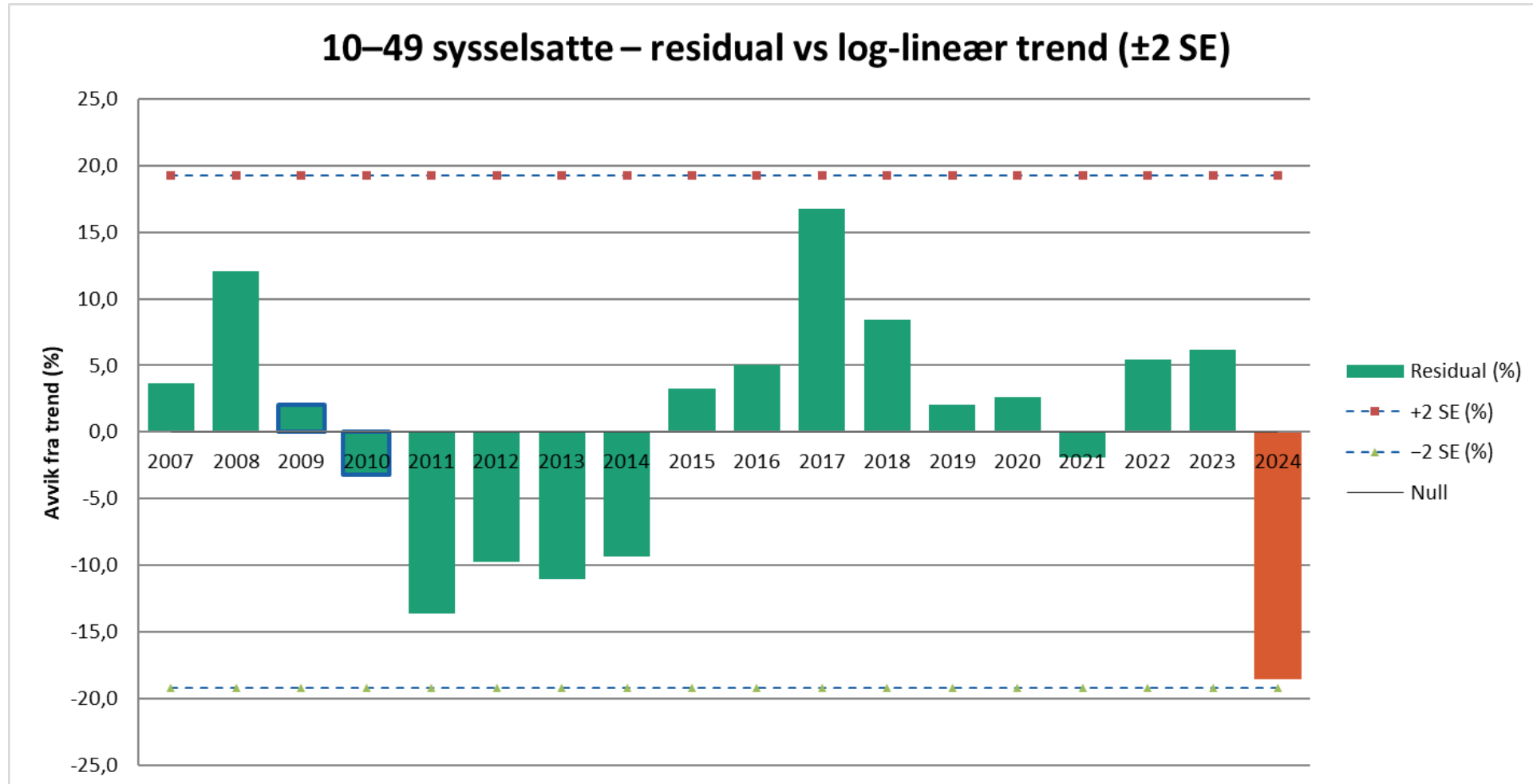
Tjenesteyting

Andre næringer

Sannsynlighetsutvalget (<50 sysseksatte)

Oppsummering

- Det er på ingen måte tilfeldig hvor mye FoU som utføres i norsk næringsliv
- Men variasjoner fra år til år påvirkes av tilfeldige hendelser. Det gjelder også innen hvert enkelt foretak, og det gjelder spesielt hvor mye FoU som rapporteres i statistikken
- Det er for tidlig å si om endringene vi observerer i 2024 tallene representerer et varig skifte eller si noe sikkert om årsaksforhold

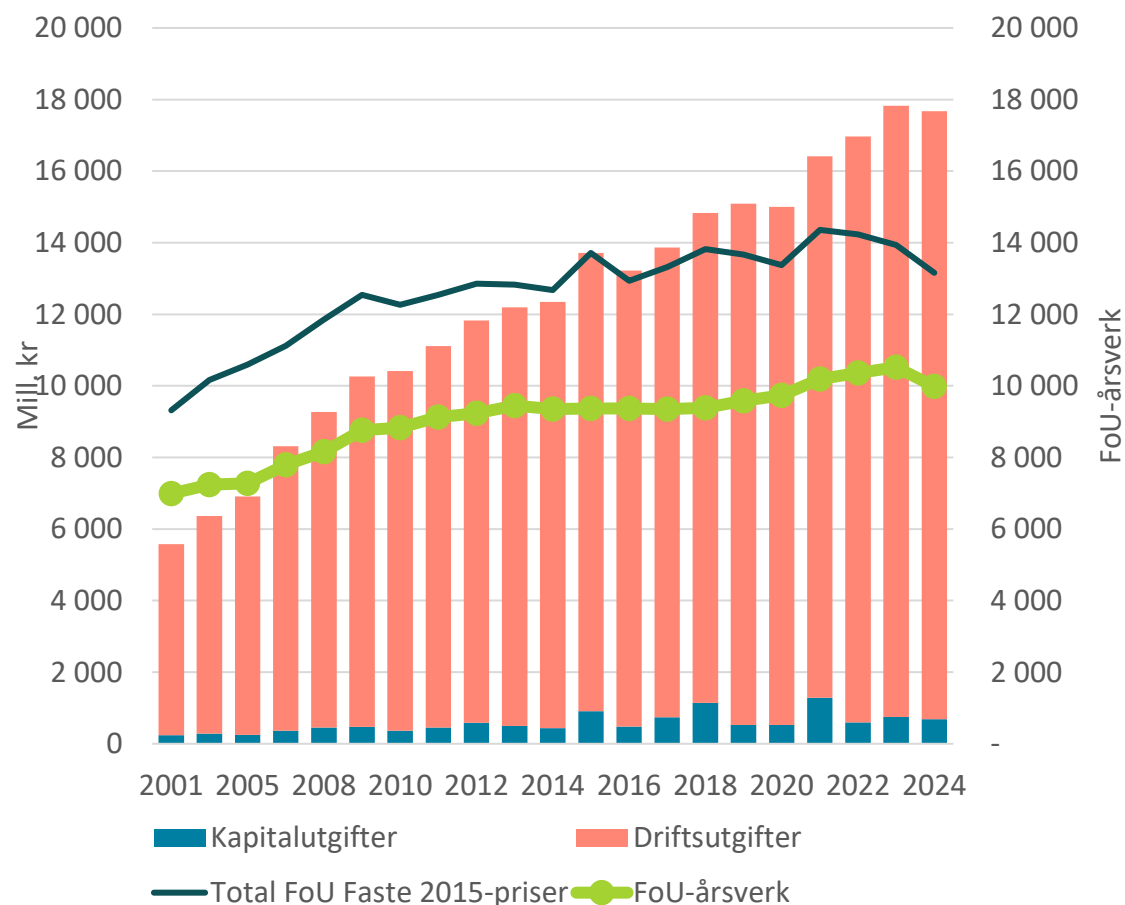
FoU i instituttsektoren

Kristoffer Rørstad

17. juni 2026

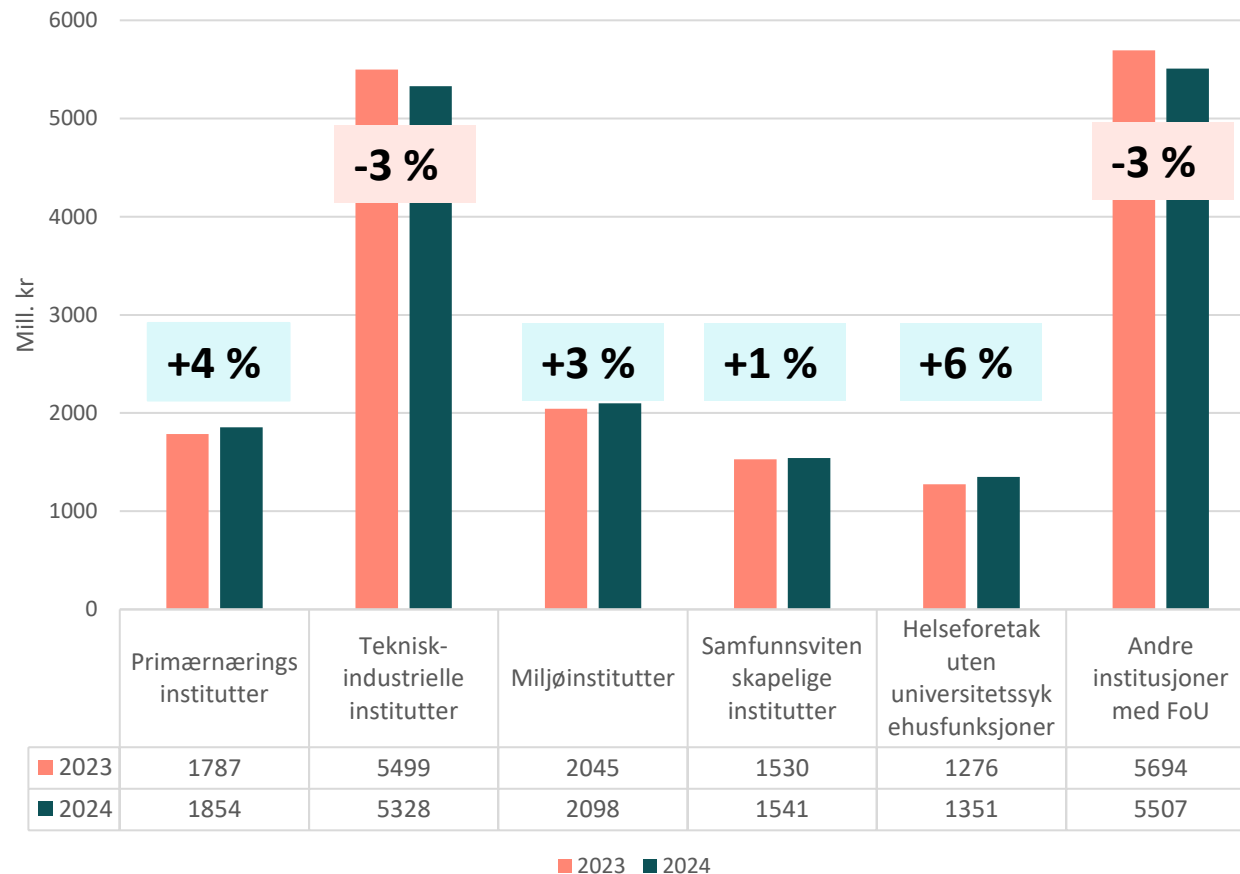
**INDI
KATOR
RAPPORT
EN**

17,7 milliarder kroner til FoU i 2024

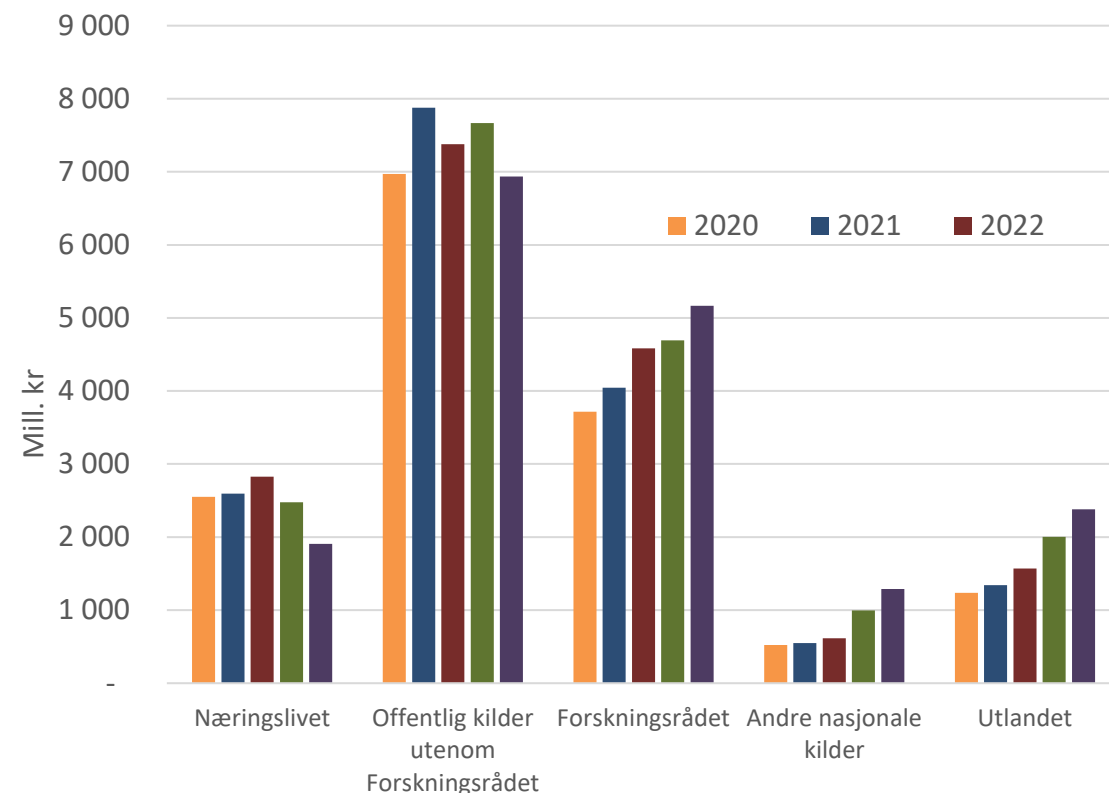
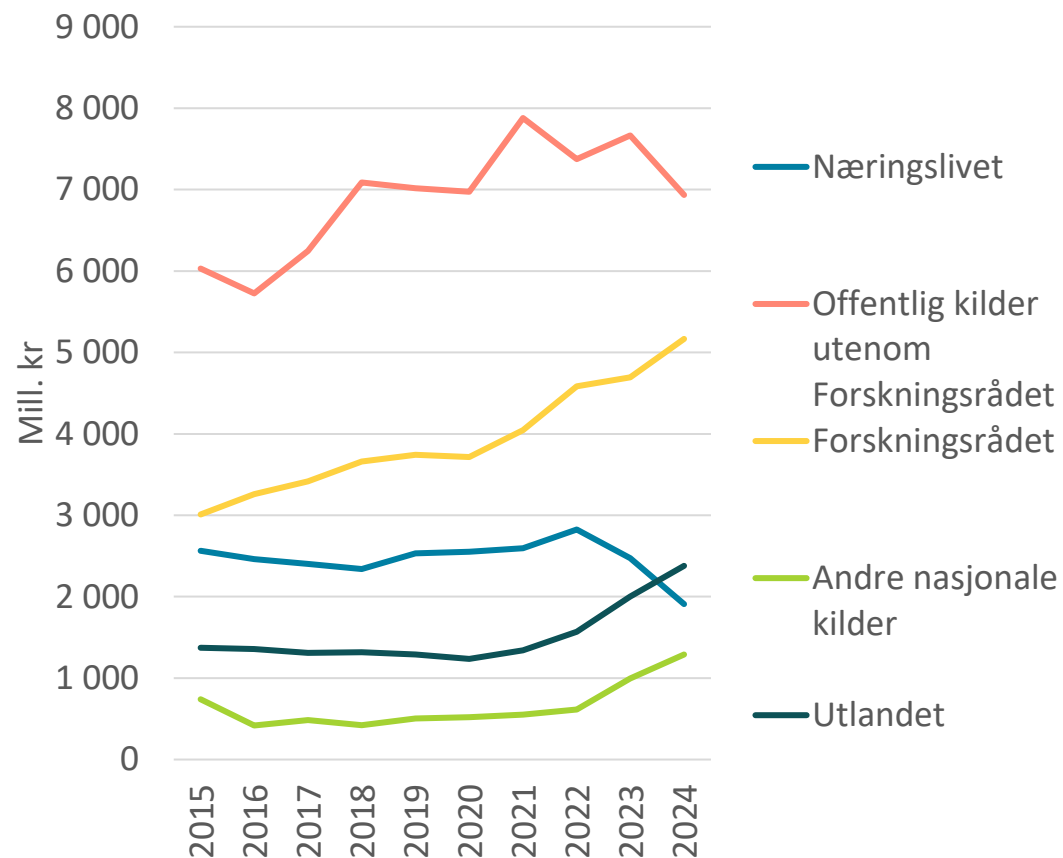
- 17,7 mrd. kr i 2024
- Reduksjon på 150 mill. kr fra 2023
- Reduksjon både i driftsutgifter og kapitalutgifter
- Realnedgang på ca. 5 prosent
- Ca. 10 000 FoU-årsverk
- Reduksjon på 530 FoU-årsverk
- Men hva kan forklare reduksjon i sektoren siste år?

Teknisk-industrielle og andre institusjoner med FoU, bidrar mest til reduksjonen i FoU-utgifter i 2024

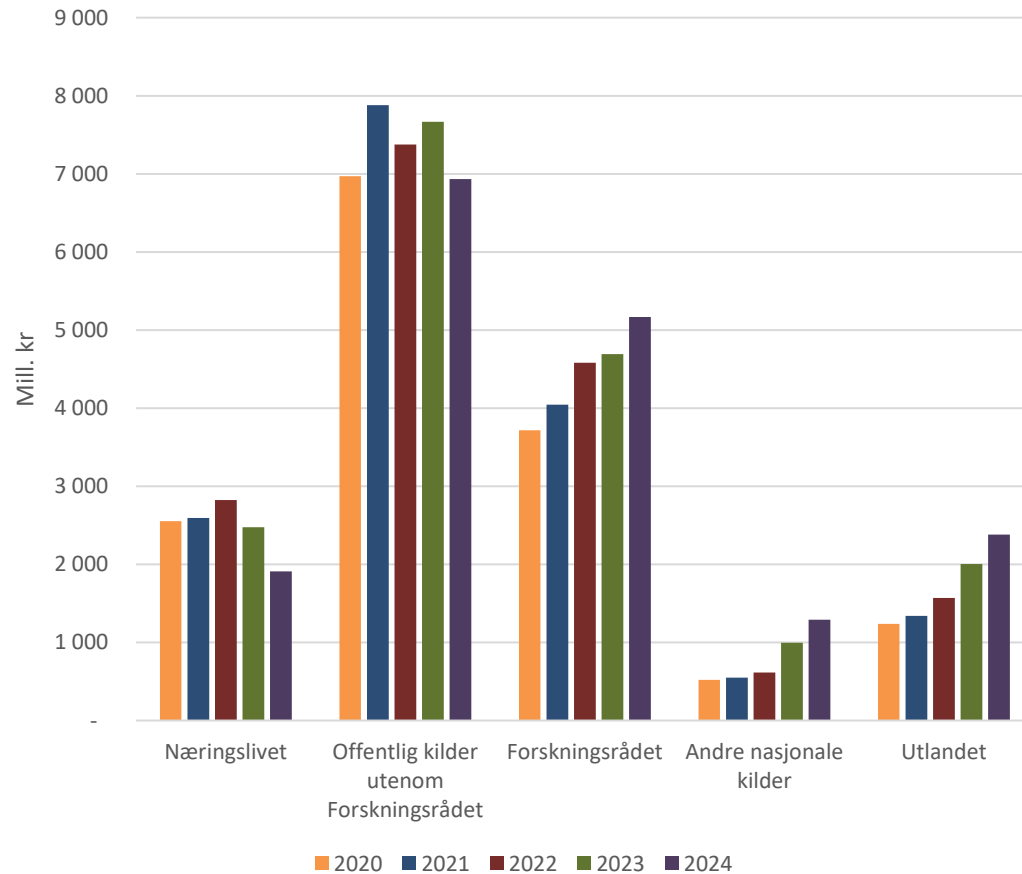

- Primærnæring +67 mill.kr
- Teknisk-industrielle -171 mill.kr
- Miljøinstitutter +53 mill.kr
- Samfunnsvitenskapelige +11 mill.kr
- Helseforetak +75 mill.kr
- Andre inst. med FoU -187 mill.kr
- Totalt -152 mill.kr

Nedgang i finansiering fra næringslivet og offentlige kilder utenom forskningsrådet

Endring i finansieringen - spesielt siste 5 år

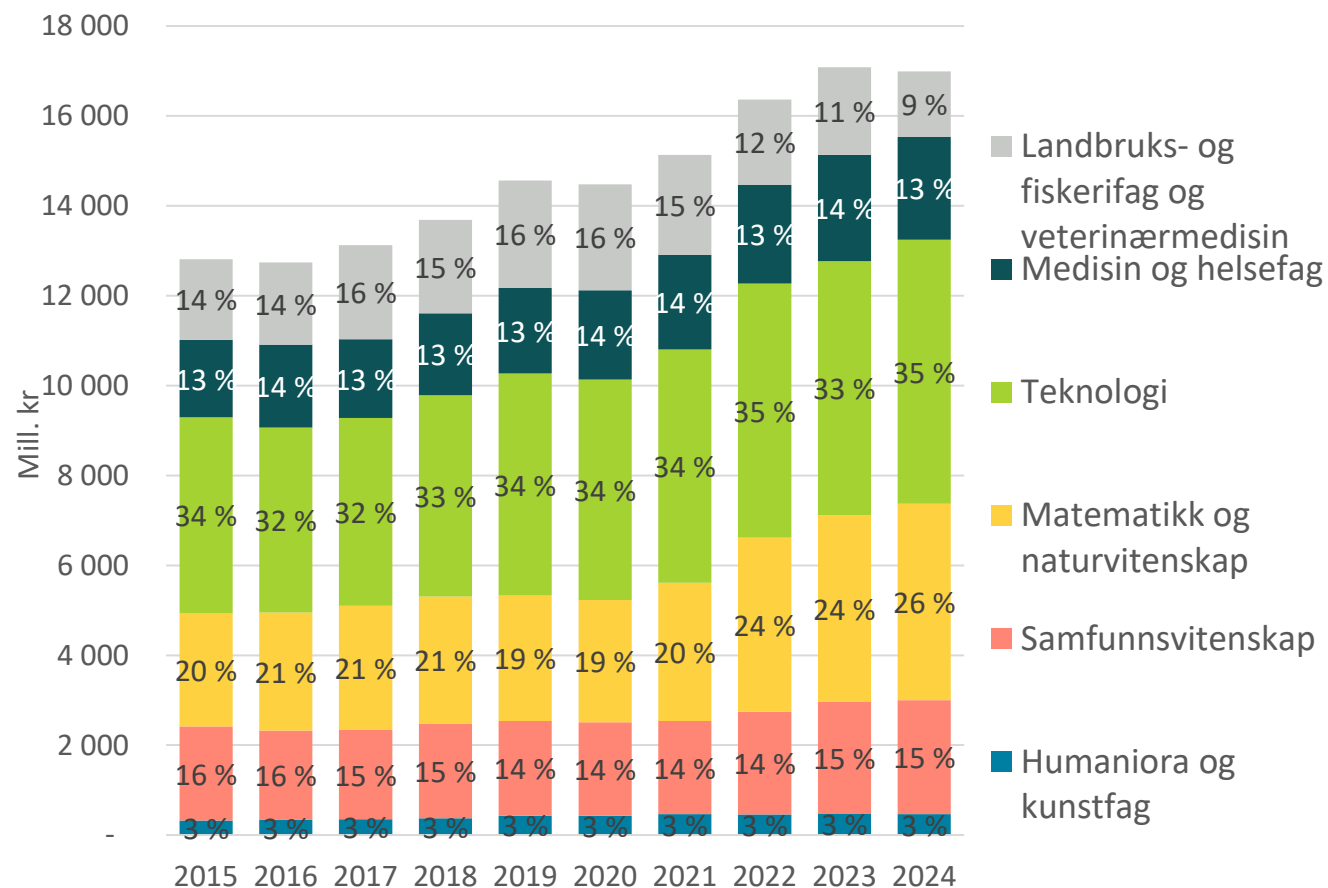

- Forskningsrådets andel har økt jevnt, og utgjør nå 29%
- Utenlandet har økt, fra 8 til 13%
- Næringslivet andel har blitt redusert fra 16 til 11%
- Offentlige kilder utenom Forskningsrådet er stabil og utgjør 68 %

Teknisk-industrielle institutter henter mest finansiering fra alle, bortsett fra departementsmidler

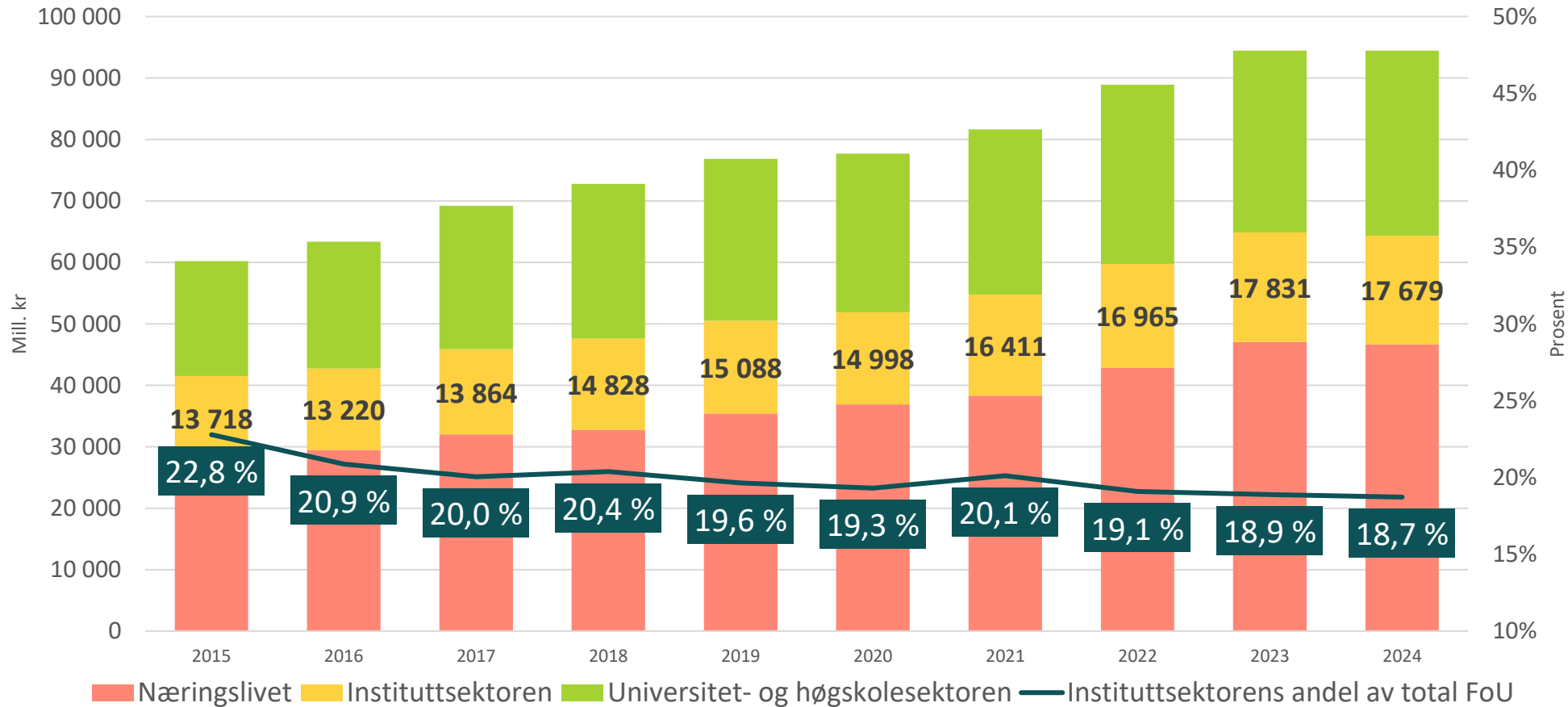

Har fagområdefordelingen endret seg?

- Relativt stabil fordeling for flere av fagområdene
- Teknologi har økt sin andel (34-35%)
- Matnat økt (20-26%)
- Reduksjon for Ifv (14-9%)
- Samfunnsvitenskap og humaniora er stabil (15 og 3%)

Instituttsektoren har blitt relativt mindre i Norge. Andel av total FoU er synkende og utgjør 18,7% i 2024

FoU i universitets- og høgskolesektoren

Bjørn Magne Olsen

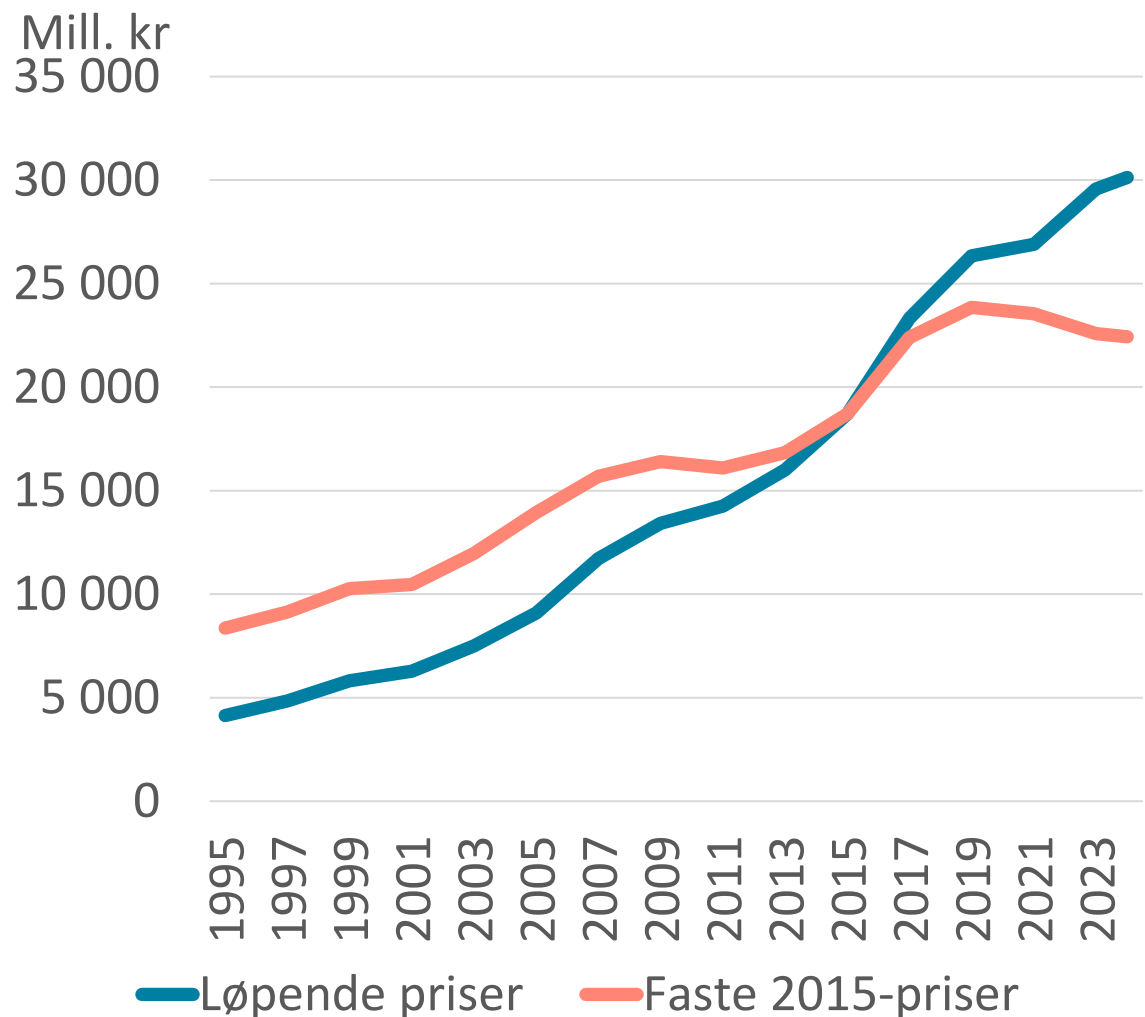
17. juni 2026

**INDI
KATOR
RAPPORT
EN**

Om FoU-statistikk i universitets- og høgskolesektoren i «mellomår»

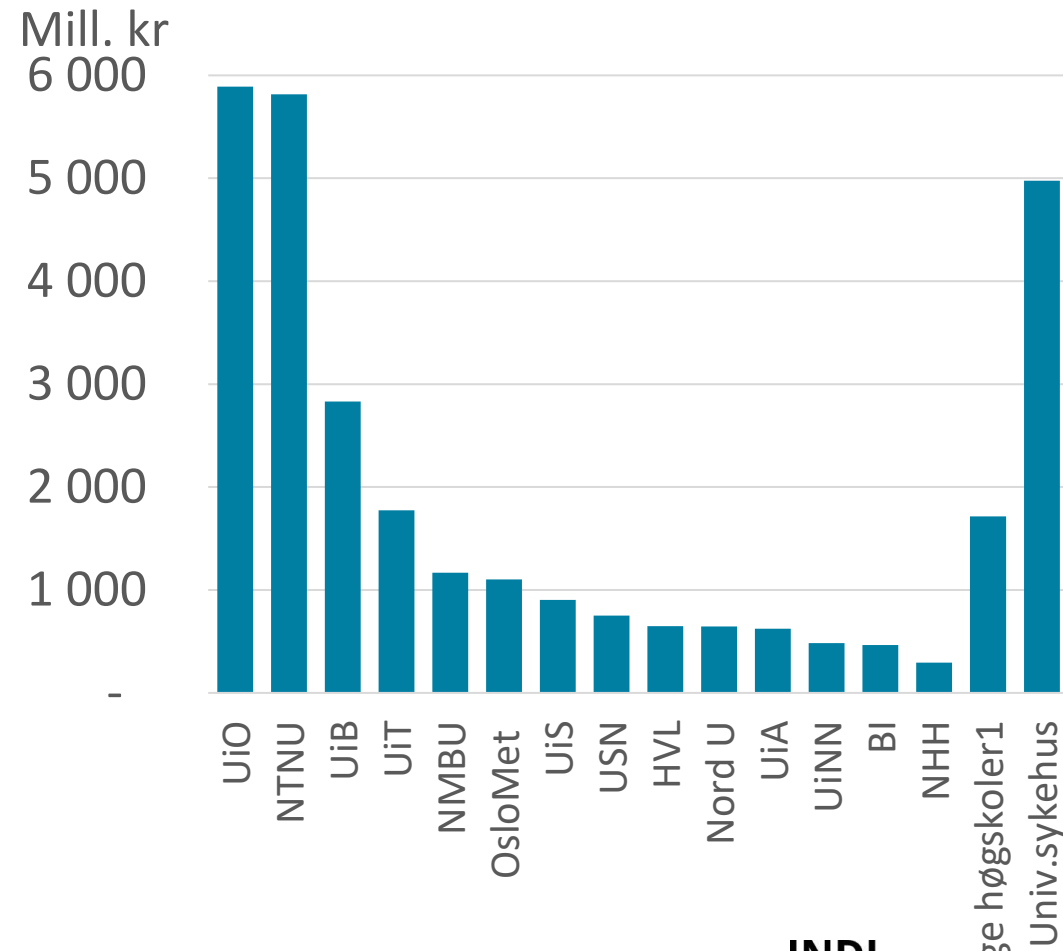
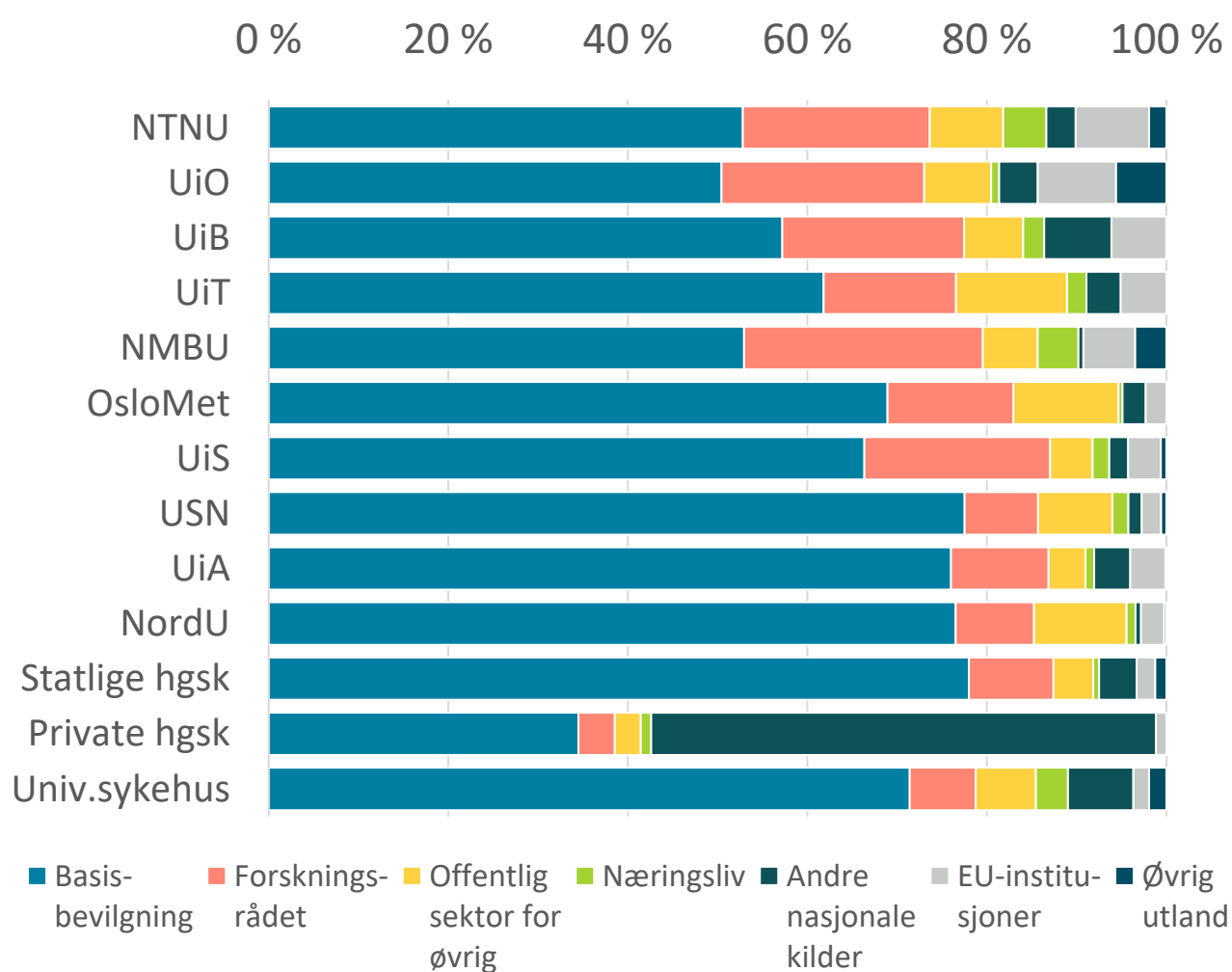
- 2024 er et mellomår, noe som innebærer at det ikke gjennomføres spørreundersøkelse, og at hovedtall baseres på administrative data
- Utgiftstallene beregnes på bakgrunn av data om FoU-personalet, tidsbruksundersøkelsene, regnskapsdata fra institusjonene, herunder noter om forskning for helseforetakene, samt forbruk til bygg fra Statsbygg.
- Fra og med 2024 er metoden for å utarbeide FoU-statistikk i mellomår endret, slik at flere detaljer er tilgjengelige: *utgiftsart, fagområde, finansieringskilde og institusjon*

Realnedgang i FoU-utgifter fra 2021 til 2024

- 30,1 mrd. kr til FoU i 2024
- Realnedgang på 3 prosent fra 2023
- Vekst i utgifter til lønn, nedgang i annen drift
- Om lag 41 000 personer deltok i FoU i sektoren
- Det ble utført 16 800 FoU-årsverk

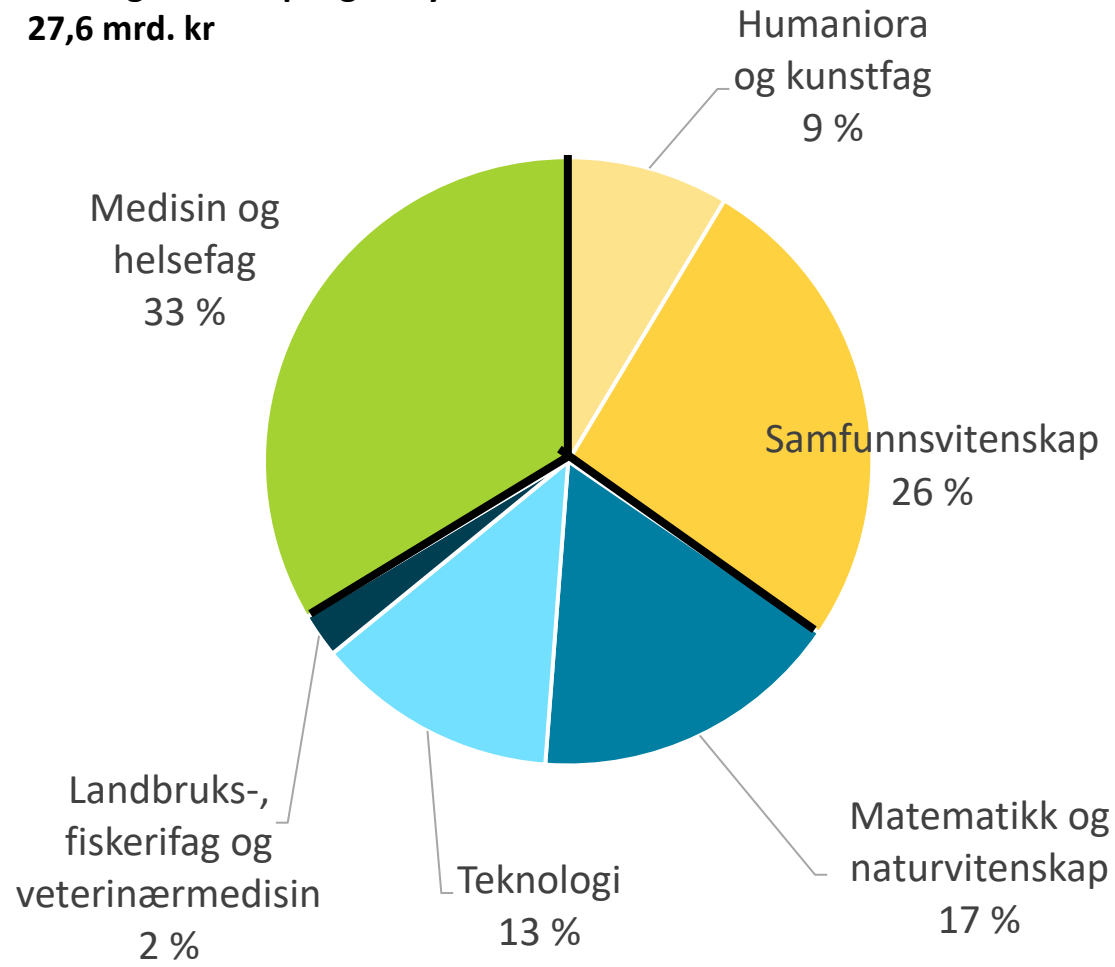
FoU-utgifter etter institusjon/institusjonstype. 2024

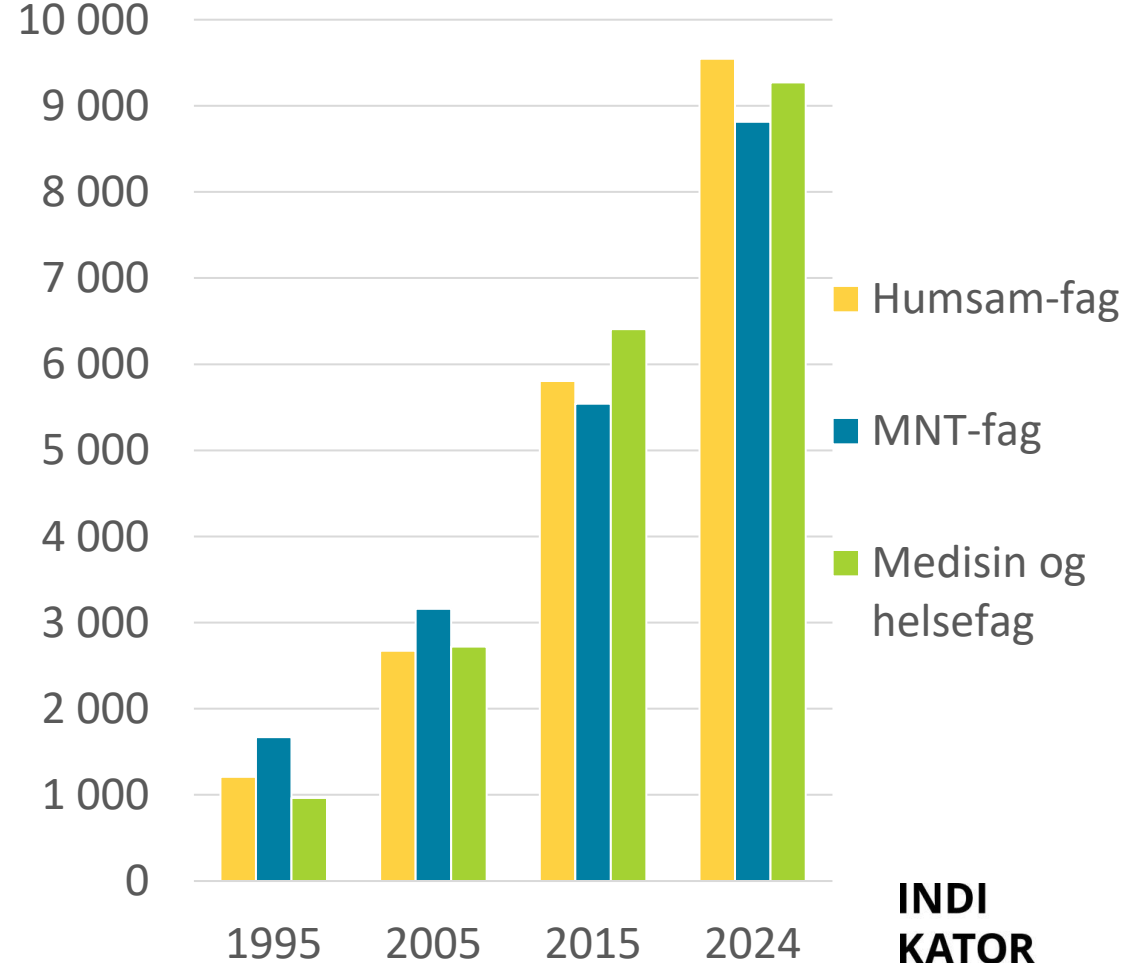
**INDI
KATOR
RAPPORT
EN**

Fordeling etter overordnet fagområde. 1995-2024

Drift og vitenskapelig utstyr =
27,6 mrd. kr

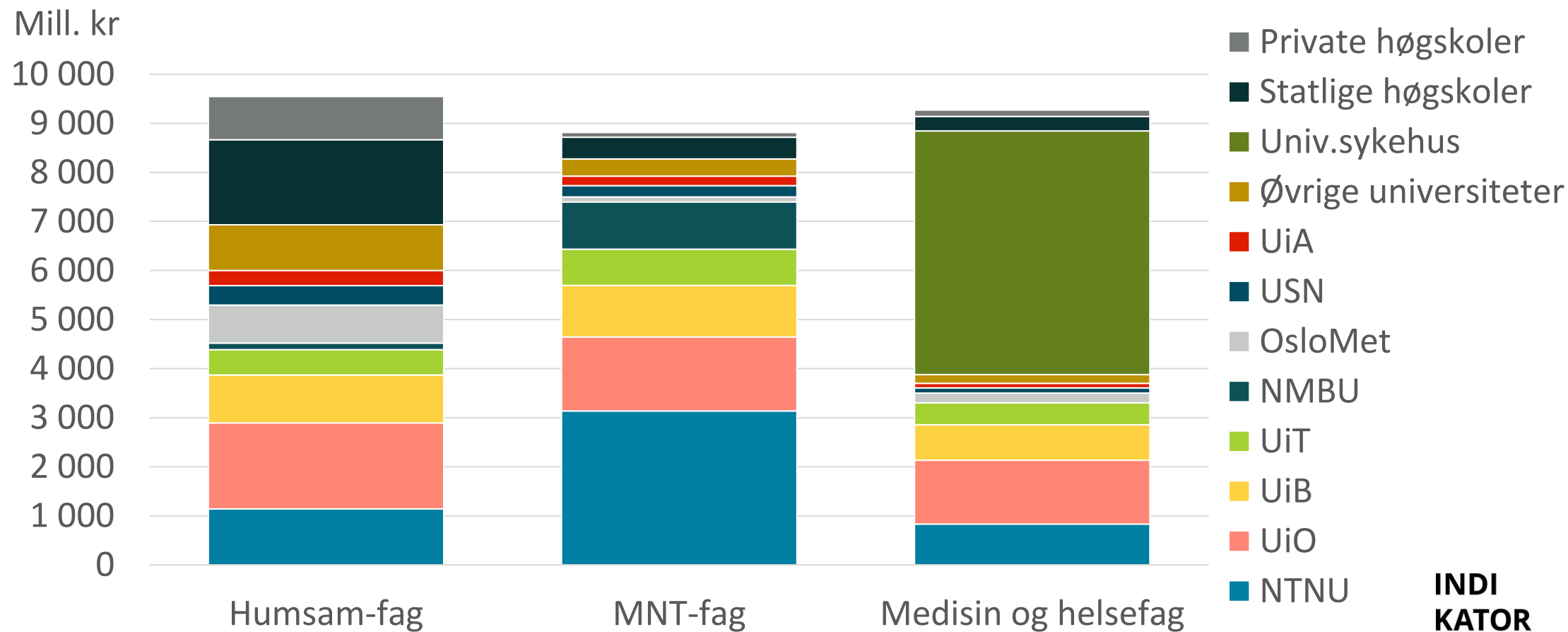

Mill. kr

**INDI
KATOR
RAPPORT
EN**

Overordnet fagområde og institusjon/institusjonstype. 2024

Doktorgrader

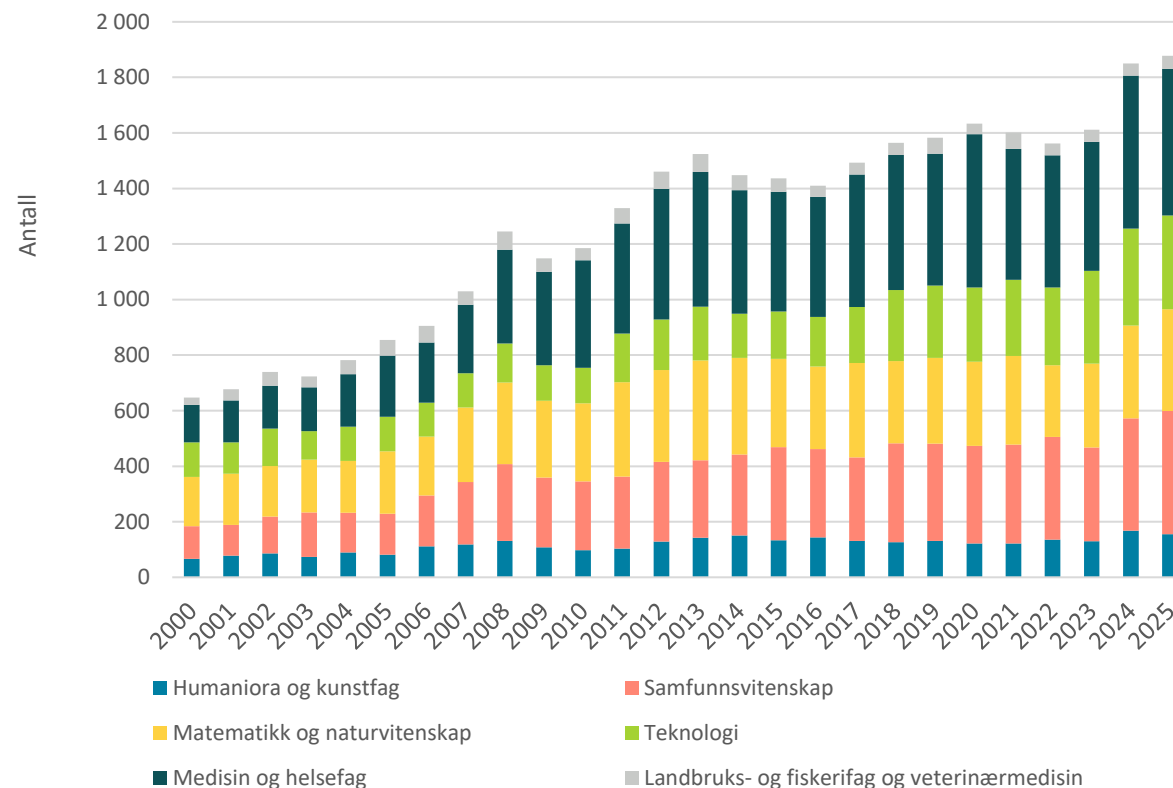
Bjørn Magne Olsen

17. juni 2026

**INDI
KATOR
RAPPORT
EN**

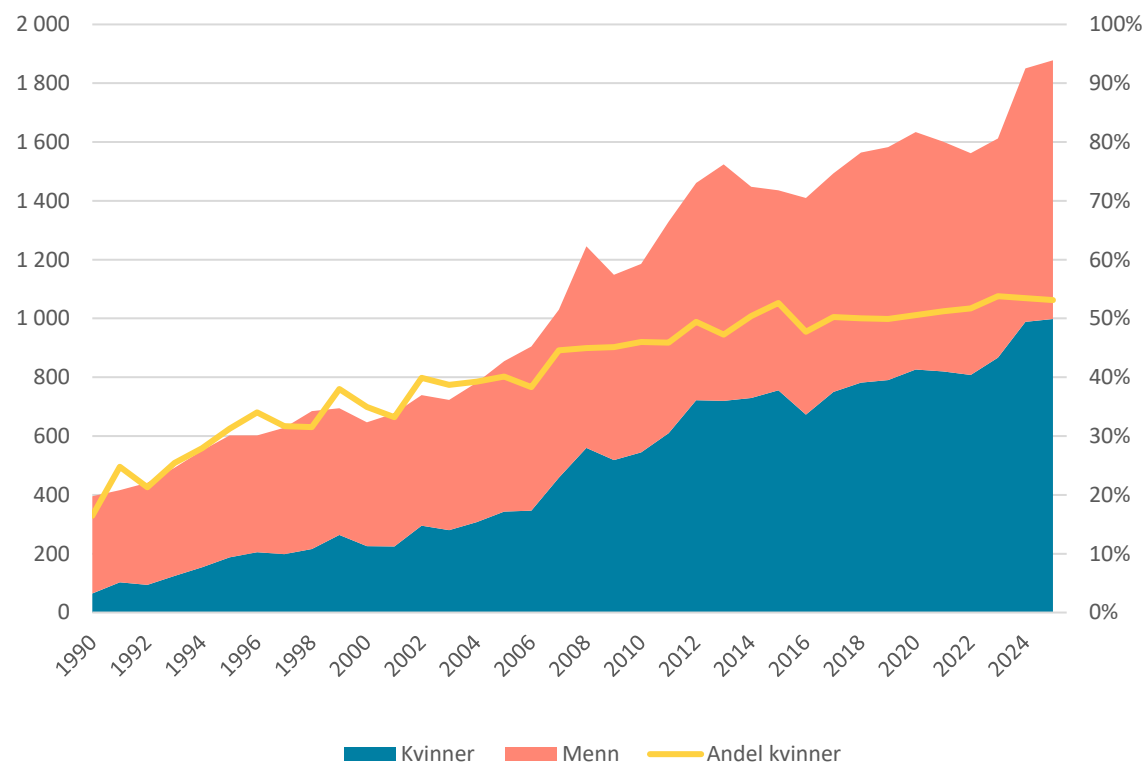
«All time high» for andre året på rad

- 1 878 doktorgrader i 2025
- Noe større økning blant menn enn blant kvinner
- Økning innenfor samfunnsvitenskap og matematikk og naturvitenskap.
- Liten nedgang innenfor medisin og helsefag

Kjønnsfordeling blant de nye doktorene

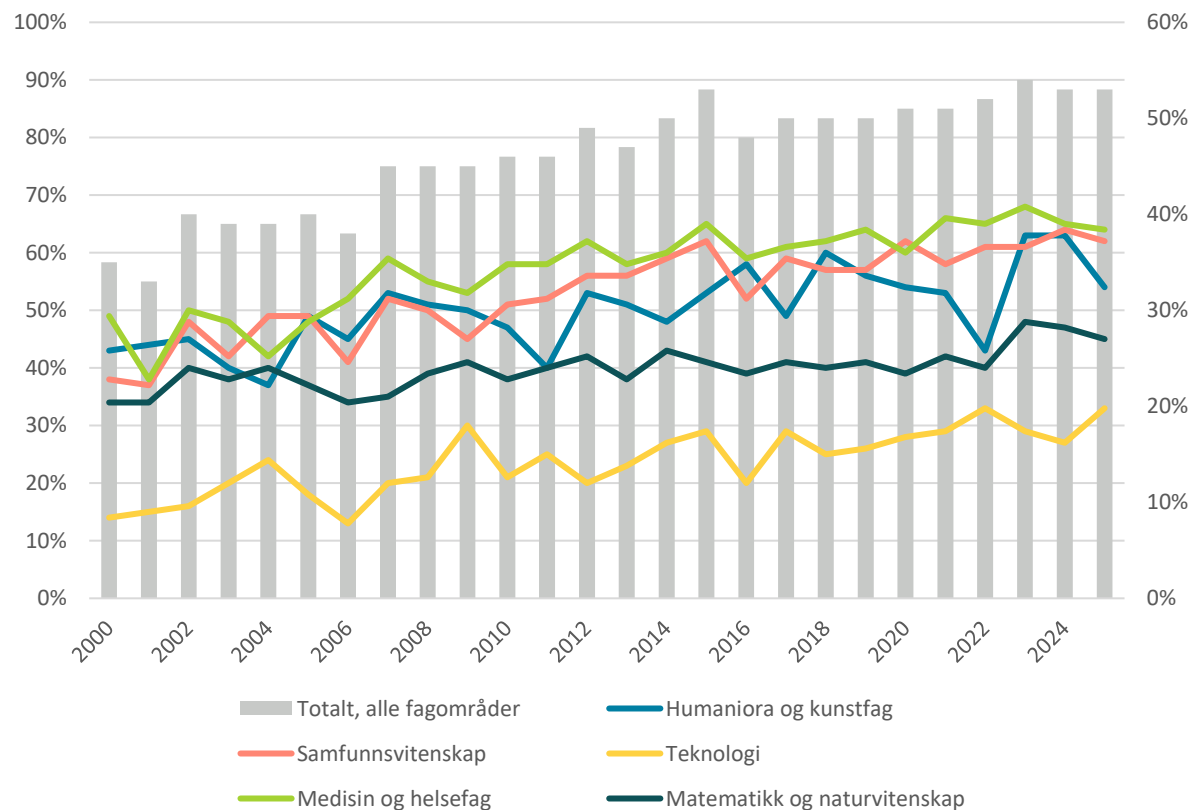
Avlagte doktorgrader etter kjønn. Andel kvinner.
1990–2025.

- Kvinneandelen økte mye i perioden 1980–2000
- Kjønnsbalanse fra 2002, mellom 40 og 60 prosent av hvert kjønn
- 53 prosent kvinner i 2025

Kjønnsfordeling blant de nye doktorene

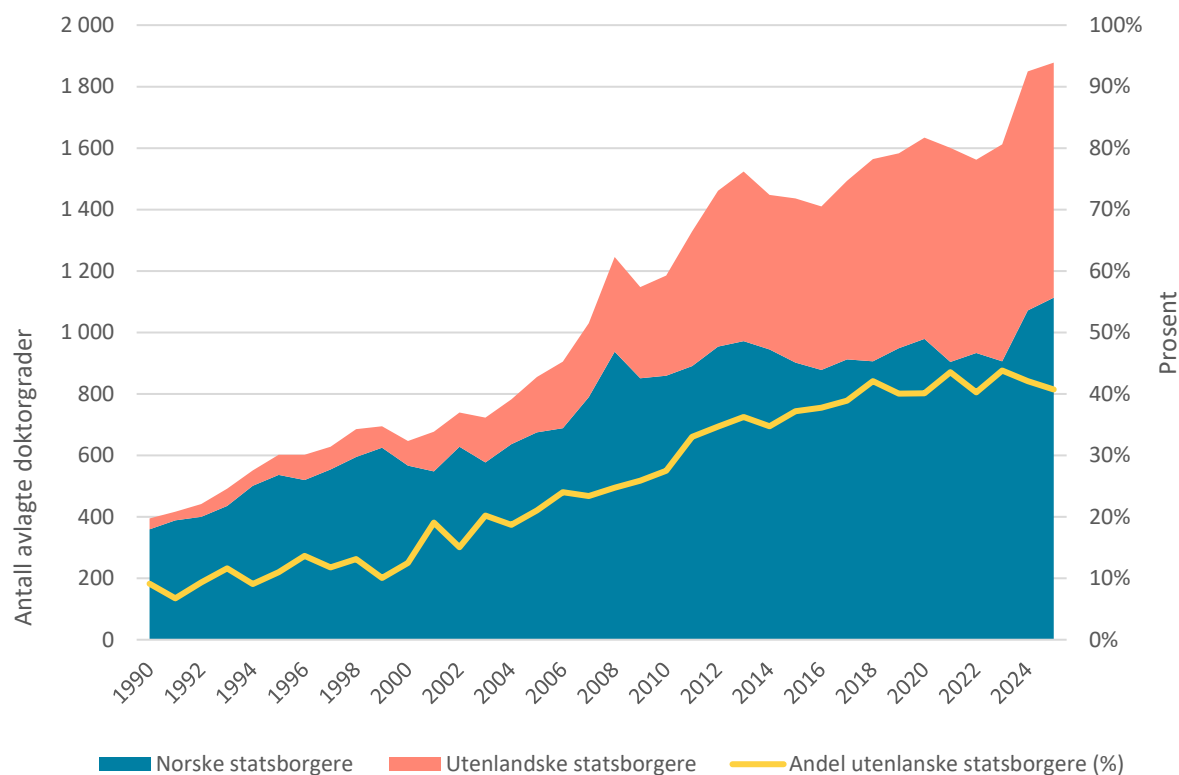
Andel doktorgrader avlagt av kvinner etter fagområde.
2000–2025.

- Fortsatt store forskjeller mellom fagområdene
- Medisin og helsefag og samfunnsvitenskap med størst kvinneandel
- Teknologi fortsatt området med lavest kvinneandel, men eneste fagområde med en økning i kvinneandelen fra 2024 til 2025

Utenlandske statsborgere blant de nye doktorene

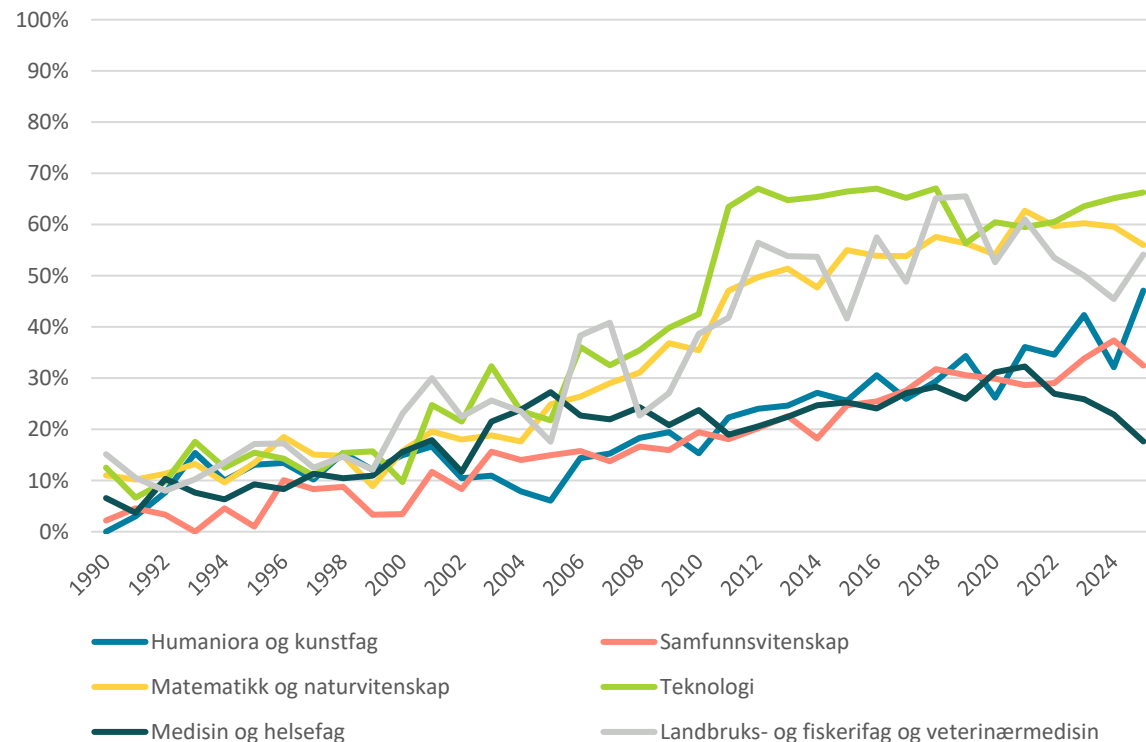
Avlagte doktorgrader etter statsborgerskap på disputastidspunktet. 1990–2025.

- 4 av 10 nye doktorander er utenlandske statsborgere
- Menn er i flertall blant de utenlandske statsborgerne som avlegger en doktorgrad

På hvilket fagområde finner vi de nye doktorandene med utenlandsk statsborgerskap?

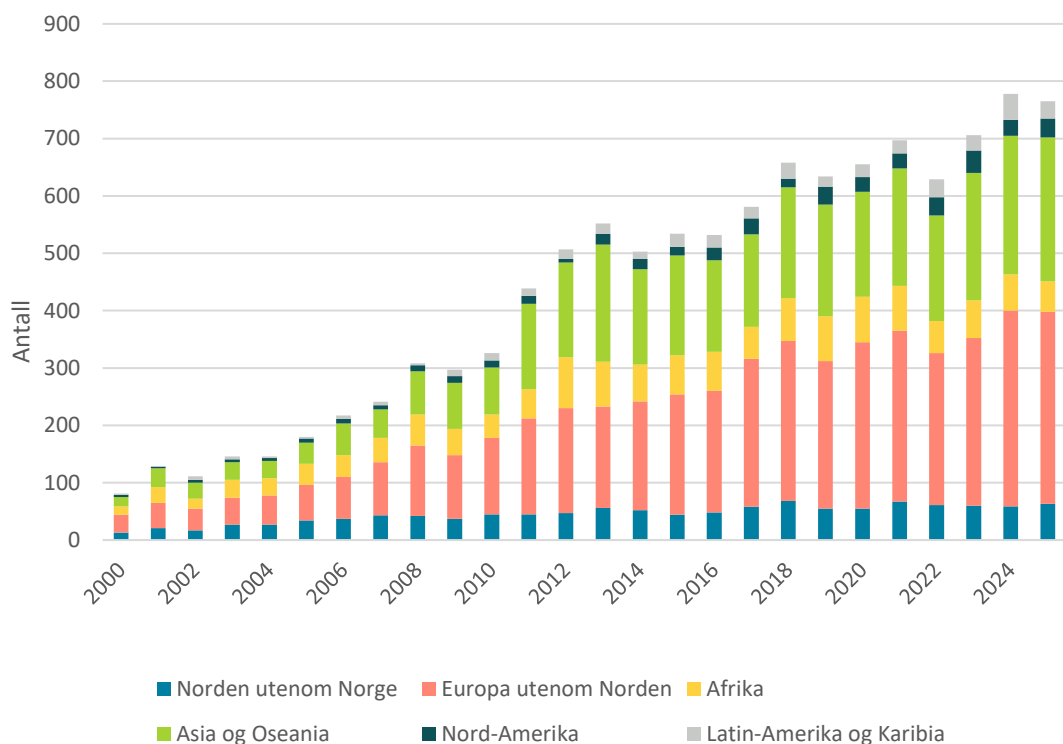
Avlagte doktorgrader etter fagområde. Andel avlagt av utenlandske statsborgere. 1990–2025.

- Utenlandske statsborgere i flertall innenfor MNT-fagene
- Teknologi størst med 66 prosent utenlandske statsborgere, matematikk og naturvitenskap med 56 prosent
- Lavest andel og synkende tendens innenfor medisin og helsefag, med 18 prosent

Hvor kommer de utenlandske doktorandene fra?

Antall doktorgrader avlagt av utenlandske statsborgere etter region. 2000–2025.

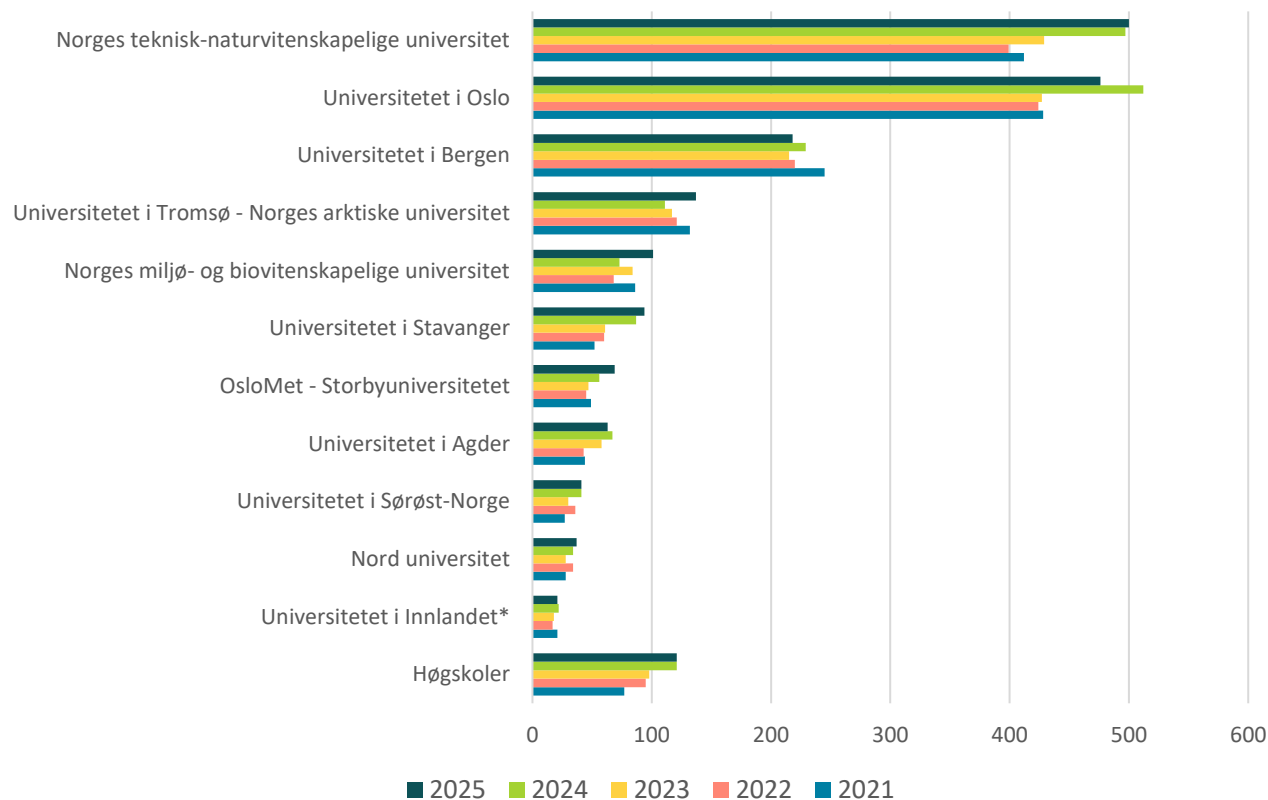

Doktorgrader etter statsborgerskap, land med flest forekomster. 2021–2025. Antall.

Land for statsborgerskap	2021	2022	2023	2024	2025
Norge	904	933	906	1 072	1 113
Tyskland	65	58	62	95	90
Kina	52	57	49	50	57
Iran	37	33	42	48	55
India	39	25	44	46	52
Italia	32	31	42	33	38
Danmark	21	22	26	22	29
Storbritannia	21	20	17	15	24
Spania	30	14	10	22	23
USA	19	26	28	25	22
Sverige	31	30	17	27	22
Andre land	350	313	369	395	353
Totalt	1 601	1 562	1 612	1 850	1 878

Og hvor tar de graden?

Antall avlagte doktorgrader etter gradsgivende institusjon. 2001–2025.

- De aller fleste gradene (94 prosent i 2025) avlegges ved et universitet
- Et flertall av disse ved breddeuniversitetene
- NTNU og UiO står for over halvparten av alle avlagte doktorgrader

Total FoU i Norge + internasjonalt blikk

Kaja Wendt

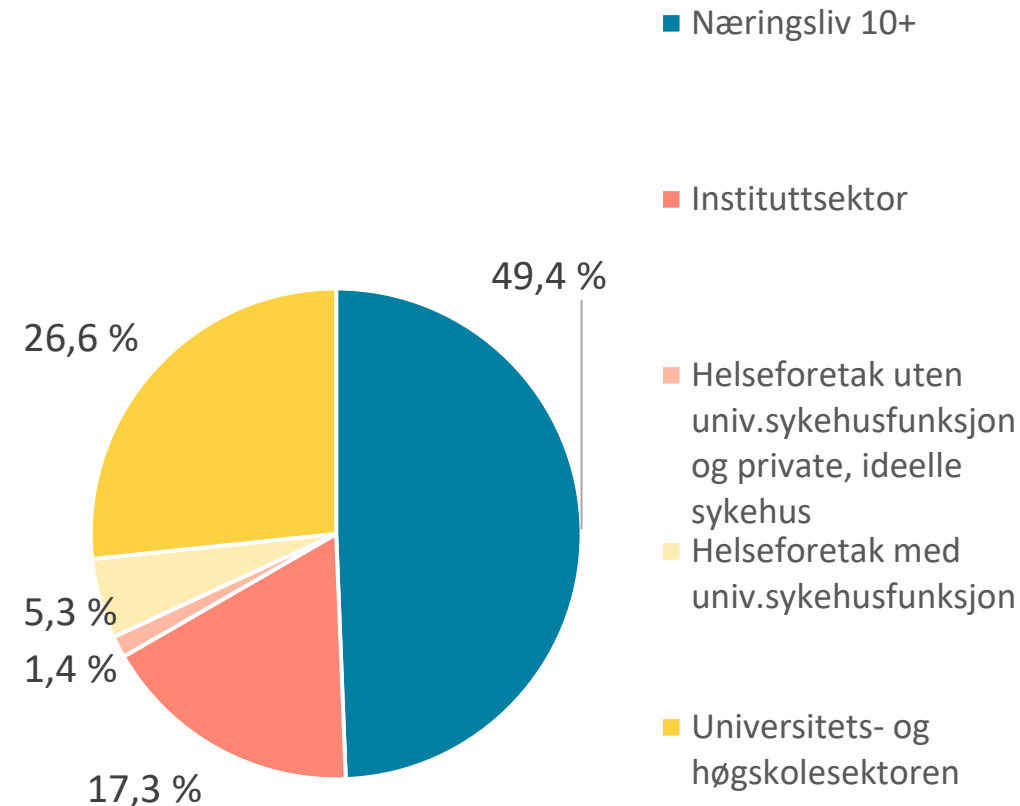
17. juni 2026

**INDI
KATOR
RAPPORT
EN**

95 milliarder kroner til FoU i 2024 = 1,75% av BNP

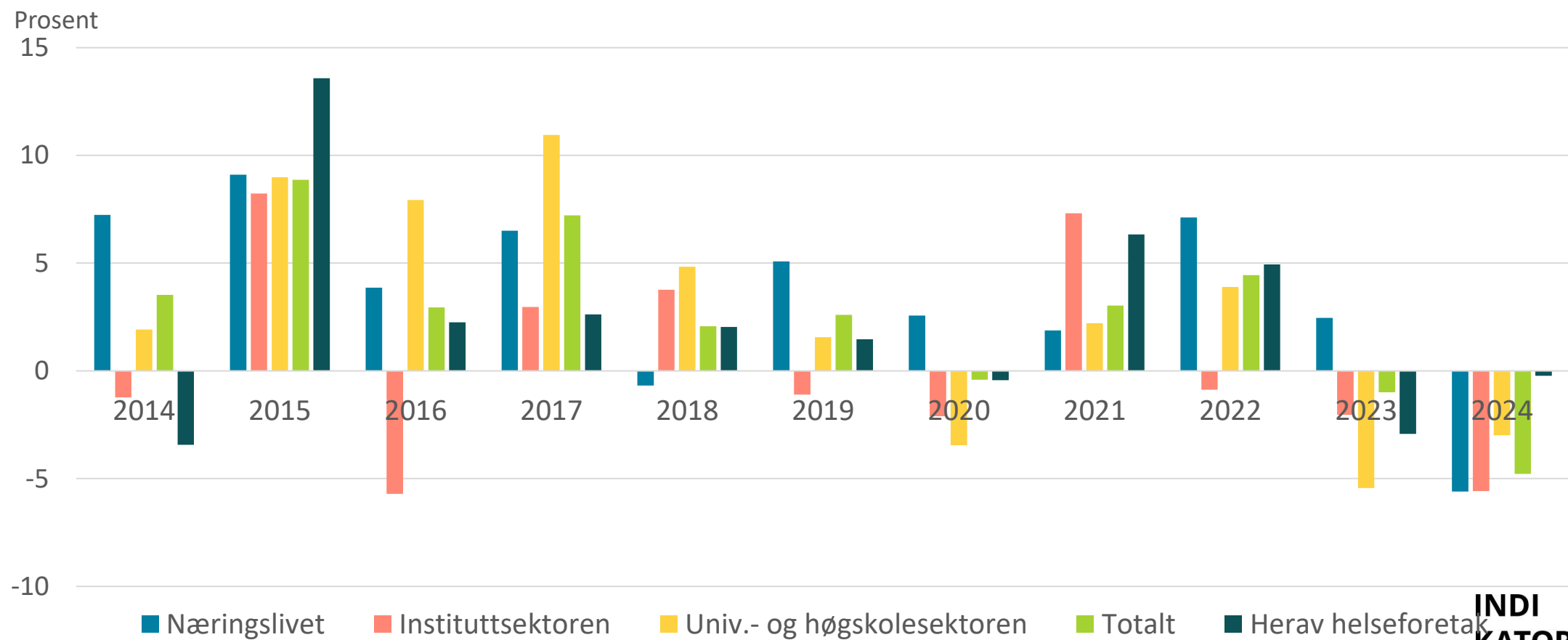
- Samme beløp som i 2023
- Realnedgang (4,8%) i faste priser
- Datagrunnlag: A.2-tabeller eller [SSB.no](https://www.ssb.no) (tabell 13509)

Sektor	2022	2023	2024	Andel total FoU 2024	Realvekst 2023-2024	Gjnsn. årlig realvekst 2014-2024
Næringslivet	42 793	47 044	46 634	49	-5,6	3,2
Universitets- og høyskolesektoren	29 149	29 576	30 128	32	-3,0	2,7
Instituttsektoren	16 965	17 831	17 679	19	-5,6	0,4
Totalt	88 907	94 452	94 441	100	-4,8	2,4
<i>Herav helseforetak</i>	<i>5 765</i>	<i>6 006</i>	<i>6 329</i>	<i>7</i>	<i>0,4</i>	<i>2,9</i>

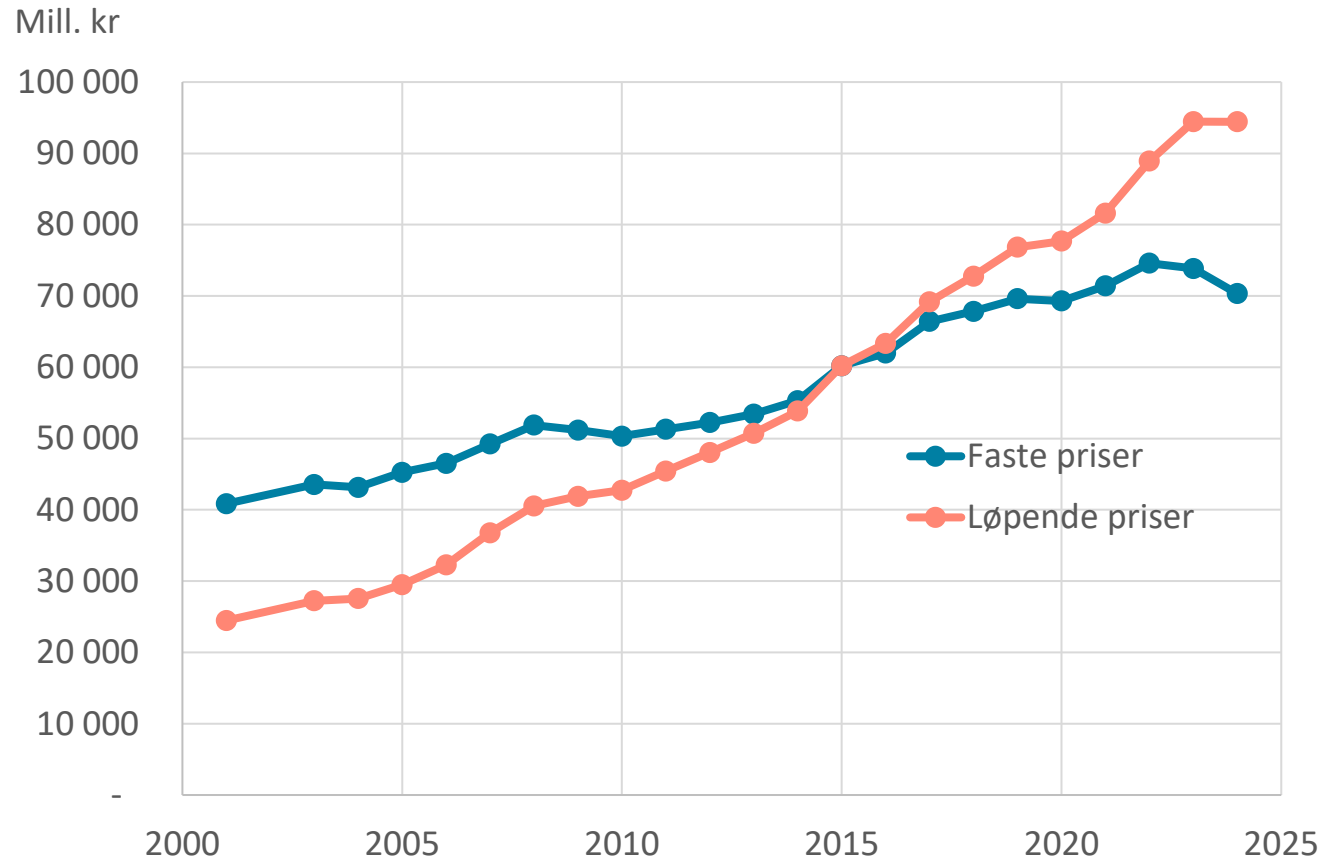

**INDI
KATOR
RAPPORT
EN**

Nedgangen er «ny» kun for næringslivet

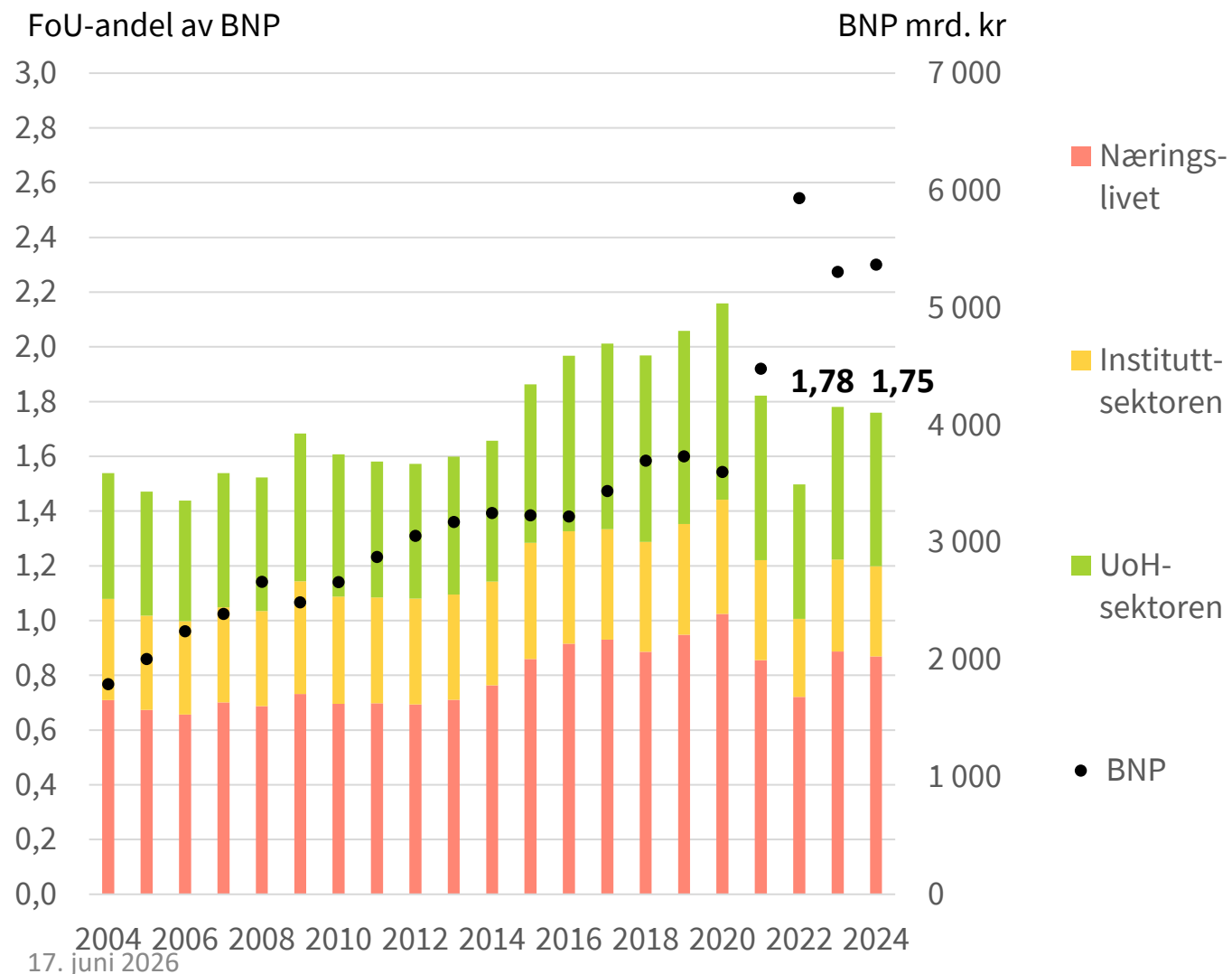
Realvekst for total norsk FoU på 2000-tallet, stopp i 2022, første nedgang i 2024

- Historisk: 2024 er første år med nominell nedgang i norsk FoU, hovedårsak er nedgangen i næringslivets FoU
- Mye realvekst på 2000-tallet, men nedgang fra 2022
- Fra 2014 har det vært en gjennomsnittlig årlig realvekst på over 2%
- Vi ser realnedgang under finanskrisen 2009 og noe nedgang under koronapandemien

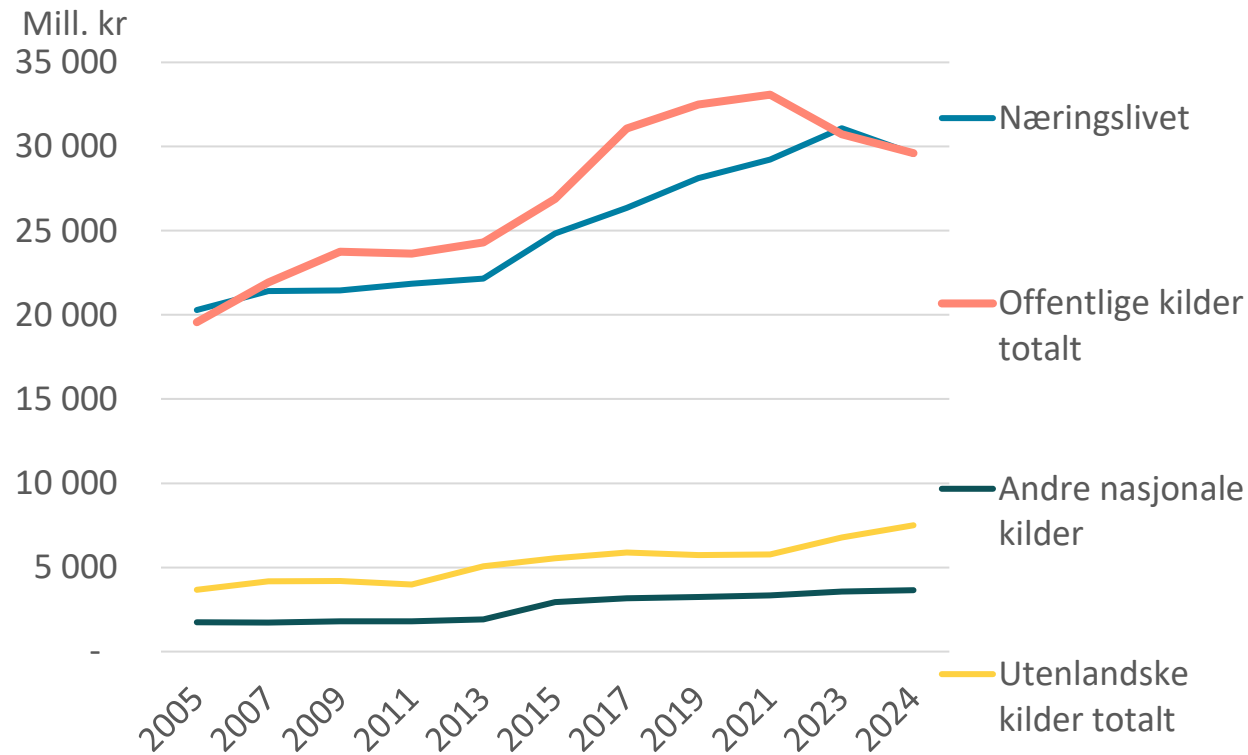
INDI
KATOR
RAPPORT
EN

FoU-andel av BNP langt unna 3 %-målet

- Sårbar for svingninger i BNP-nivå
- FoU-andel av BNP veldig lav i 2022 da bykset norsk BNP
- FoU-andelen økte i 2023 og 2024, da var FoU-utgiftene 95 mrd. kroner
- Kun <2 % av BNP mellom 2016-22
- I 2024 manglet **67 mrd. kroner** for å nå målet om 3% av BNP
- Det manglet også rundt **67.000 hoder**, eller **37 000 FoU-årsverk** til å utføre FoU-aktivitet tilsvarende 3% av BNP

Hvordan finansieres FoU-aktiviteten?

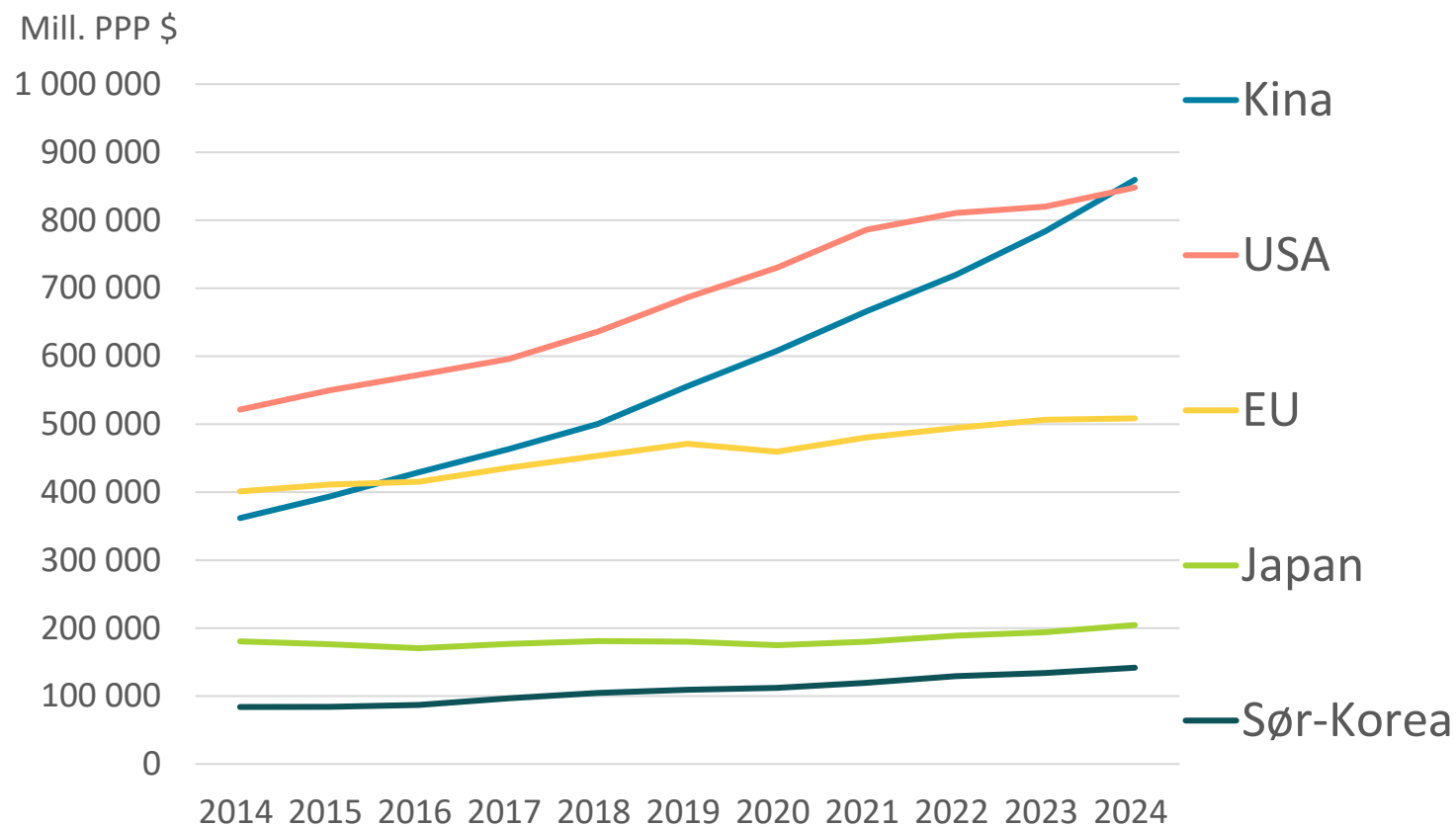
- I 2023 og 2024 har finansiering fra næringsliv og offentlige kilder vært like høy, 40 milliarder (nominelt), tilsvarende 42 % fra hver
- Nedgang i offentlig finansiering fra 2022, for næringslivet fra 2024
- Utenlandske kilder har økt mest fra 8 – 12 % i perioden
- Andre nasjonale kilder = 5 %
- Finansiering fra Norges forskningsråd har gått kraftig ned i næringslivet i 2024 (26 %)

**INDI
KATOR
RAPPORT
EN**

Norsk og internasjonal sektorinndeling

Nasjonal sektorinndeling	Enheter	OECDs sektorinndeling
Universitets- og høgskolesektoren	Universiteter, vitenskapelige høgskoler, statlige høgskoler og andre høgskoler	Higher education sector
	Helseforetak med universitetssykehusfunksjon	
Instituttsektoren	Øvrige helseforetak og private, ideelle sykehus	Government sector (offentlig sektor)
	Forskningsinstitutter og andre offentlige organer med FoU, hovedsakelig kontrollert og finansiert av det offentlige.	
Næringslivet	Forskningsinstitutter som i hovedsak betjener næringslivet.	Business enterprise sector (foretakssektoren)
	Alle foretak med 50 eller flere sysselsatte, samt utvalg av foretak ned til 10 sysselsatte.	

Internasjonal utvikling 2014-2024 (foreløpig)

Kilde: OECD, MSTI

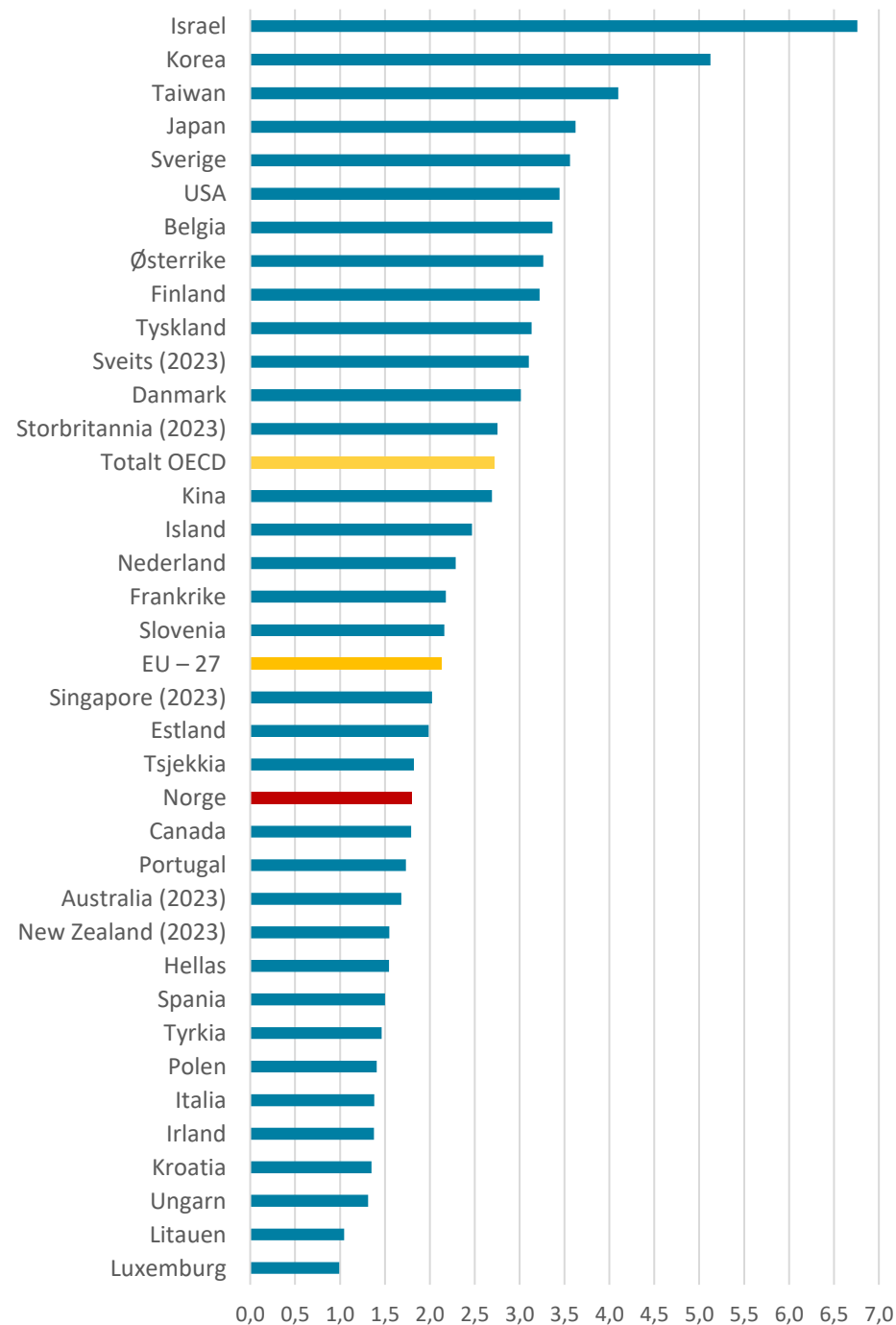
17. juni 2026

- Omregnet til PPP\$ utgjør kinesisk FoU nå 101% av USAs FoU
- USA har også hatt enorm vekst siste 10 år, men flatet ut siste par år, mens Kina har fortsatt veksten
- EU holder ikke følge, svak utvikling i 2024 for Tyskland og Frankrike
- Litt bedre for Japan og Sør-Korea

INDI
KATOR
RAPPORT
EN

FoU-andel av BNP

- En hovedindikator, gir grovt overblikk
- Mange land knytter politikk til denne indikatoren
- Finland har 4 % som mål
- Aller mest brukte i 2024 (foreløpige tall) Israel, Sør-Korea, Taiwan, Japan, også de nordiske ligger høyt

Takk for oppmerksomheten!

Spørsmål?